

Samu'il «2»

Saul wə Yonatan üqün həsrət qekix

¹ Saul ölgəndin keyin, Dawut Amaləklərnı kiroqin kılıp yenip kəlgəndə, u Ziklagda ikki kün turdi.

² Üqinqi küni xundak boldiki, mana Saulning ləxkərgahidin kiyimi yirtik wə bexioqa topa-qang qaçqan bir adəm kəldi. U Dawutning kəxioqa kəlgəndə, yərgə yikilip bax urdi.

³ Dawut uningdin: Nədin kəlding? dəp soridi. U jawap berip: Israilning ləxkərgahidin kəqip kəldim — dedi.

⁴ Dawut uningdin: Ix kəndak boldi? Manga dəp bərgin, dedi. U: Həlk jəngdin kaçti, həlktin bək jik kixi sokuxta əldi. Saul bilən oqlı Yonatanmu əldi, — dedi.

⁵ Dawut həwər elip kəlgən yigittin: Saul bilən oqlı Yonataning əlginini kəndak bilding? — dəp soridi.

⁶ Üningoqa həwər bərgən yigit: Mən tasadipiy Gilboa teoqoqa qikkanidim, mana Saul nəyzigə yəlinip turuptu; jəng hərwiliri wə atliqlar uningoqa hujum kılıp uni koqlawatatti.

⁷ U kəynigə qarap meni kərüp qaçirdi. Mən «Mana mən», dedim.

⁸ U: Əzüng kim bolisən, dəp məndin soriwidi, mən Amaləklərdinmən, dedim.

9 U yənə manga: Üstümdə turup meni öltürüwətkin; gərçə jenim məndə bolsimu, mən bək azaplinip ketiwatimən — dedi. □

10 Xunga mən uning üstidə turup, uni öltürdüm, qünki, u xu həlda yikilsila, tirik qalmaydioanlığını biləttim. Andin bexidiki tajni wə bilikidiki biləzükni elip muxu yərgə oqojamoqa elip kəldim, — dedi. □

11 Xuan Dawut öz kiyimlirini yirtip, tilma-tilma kiliwətti; uning bilən boləqan barlıq adəmlərmu həm xundak kildi. ■

12 Ular Saul bilən oqlı Yonatan üqün, Pərwərdigarning həlki üqün, xundakla Israilning jəməti üqün matəm tutup aħ-zar kətürüp kəqkiqə roza tutti; qünki ular kiliq astida yikilip qaza kıləqanidi.

13 Dawut uning əzigə həwər bərgən yigittin: Kəyərdin sən? — dəp soridi. U: Mən bir Amalək musapirning oqlimən — dedi.

14 Dawut uningoqa: Sən kəndakmu Pərwərdigarning məsih kıləqinini həlak kılixqa qolungni sozuxtın kərkmiding? — dedi. □

15 Andin Dawut öz oqlamliridin birini qaqirip uningoqa: Buyakka kəl, uningoqa etilip berip, uni

□ **1:9 «mən bək azaplinip ketiwatimən»** — yaki «mening bexim ayliniwatidu». □ **1:10 «Xunga mən uning üstidə turup, uni öltürdüm, ... andin ... tajni wə ... biləzükni elip ... oqojamoqa elip kəldim»** — «1Sam.» 30-babtiki təpsilatlarəqə qarışanda, bu yigitning degənlirining həmmisi yaləqan, Dawutın məlum in'am yaki mərtiwigə erixix məksitidə eytkən bolsa kerək; ləkin yaləqanqılıkə özining həyatıəqə zamin bolidu. ■ **1:11** 2Sam. 3:31; 13:31 □ **1:14 «Pərwərdigarning məsih kıləqini»** — Huda bekitkən padisah, deməkqi. «Təbirlər»ni kərüng.

öltürgin — döp buyrudi. Xuning bilən u uni uruwidi, *Amalək* öldi.

¹⁶ Dawut uningoğa: Qan kərzing bexingoğa güxsun! Qünki öz aqzing Pərwərdigarning məsih kılınini öltürgininggə guwahlık berip əyiblıdı, — dedi.

¹⁷ Xuning bilən Dawut Saul bilən oqlı Yonatan üqün matəm tutup mundaq bir nəzmə okudi

¹⁸ (u «Okya» döp ataloqan bu nəzmini pütkül Yəhuda həlqigə əgitinglar, döp buyrudi. Dərwəqə u «Yaxar» degən kitabta pütülgənidi):

— □ ■

¹⁹ — I Israil, sening güzəl əzizing yukiri jaylır- ingda kiroqin bolup yatıdu!

Palwanlar xundaq dəhxətlik yikıldıoqu!? □

²⁰ Gat xəhıridə bu həwərnı bərmənglar, Axkelonning koqilirıda uni elan kilmanglar, Filistiyining kızlırı xadlanmisun, Hətnisızlərnıng kızlırı təntənə kilmisun! ■

²¹ I Gilboa taqlırı, üstünglaroğa nə xəbnəm bolmisun, nə yamoqur qüxmısun, Nə silərdə kətürülmə hədiyələr üqün həsul berıdıoqan etızlar yənə kərünmisun!

Qünki u yərdə palwanlarning qalkını buloqandı;

□ **1:18 «Dərwəqə u «Yaxar» degən kitabta pütülgənidi»**

— muxu yərdə «u» «Okya» döp ataloqan nəzminıng əzını yaki Dawutning bu nəzmini əgətkənlikını kərsıtıdu. «Okya» degən nəzmə bolsa bəlkım təwəndıki 19-27-ayəttıki mərsiyəni kərsıtıxi mumkin. «**«Yaxar» degən kitab»** — hazır yoqılıp kətkən qədimki bir kitab («Yə.» 10:12-13ni kərüng). ■ **1:18** Yə.

10:13 □ **1:19 «sening güzəl əzizing»** — ıbranıy tilıda «sening güziling». Bu Israilning pəzilətlik qəhırimanlırı boloqan Saul wə Yonatanni kərsıtıdu. ■ **1:20** Mik. 1:10

Saulning qalkini yaq bilən sürülməydiqan boldi.□

²² Kirilidioqanlarning qenini tökməy,
Palwanlarning tenidiki yeqini qapmay,
Yonatanning okyasi heqqaqan *jəngdin* yanoqan əməs,

Saulning kiliqi heqqaqan kinqoqa kaytqan əməs.

²³ Saul bilən Yonatan həyat waktida səyümlük həm yekimlik idi,

Ular ölümimü bir-biridin ayrilmidi;

Ular bürkütöldrdin qakqan, xirlərdin küqlük idi.

²⁴ I Israil kızliri, Saul üqün yioqlanglar,

U silərnı bezəp kızoquq kiyimlərnı kiydürüp,

Kiyimliringlarnı altun zibu-zinnət bilən zinnətligənidi.□

²⁵ Palwanlar kəskin jəngdə xundak dəhxətlik yikildioqu!?

Yonatan yukiri jayliringda kiroqin bolup yatidu!

²⁶ Sən üqün həsrəttə qaldim, i inim Yonatan!

Manga xunqə səyümlük iding!

Manga bolqan muhəbbiting kaltis idi,

□ **1:21** «I Gilboa taqliri, üstüngləroqa nə xəbnəm bolmisun, nə yamoqur qüxmısun,... həsul beridioqan etizlar yənə kərünmisun!» — Saul wə Yonatan Gilboa taqliri üstidə yikilip elgənidi. «**palwanlarning qalkini buloqandi**» — yaki «palwanlarning qalkini həqarət qilindi» yaki «palwanlarning qalkini lənətlik nərsidək taxlandı». «**Saulning qalkini yaq bilən sürülməydiqan**» — kona zamanlarda jəngqilər qalkanning terisi (qalkanning bir qismioqa terə ixlitetti) qurup yerilip kətmısun dəp, qalkanlaroqa may sürətti. Muxu yərdə «sürüx» ibraniy tilida «məsih kilix» bilən ipadilinidu. □ **1:24** «**U silərnı bezəp kızoquq kiyimlərnı kiydürüp...**» — kızil yaki kızoquq rəht intayin qimmətlik idi.

Hëtta kız-ayallarning muhəbbitidin artuq idi. □
²⁷ Palwanlar xundak dəhxətlik yikildioqu!
 Jəng qoralliri xundak dəhxətlik wəyran
 kilindioqu!»

2

Dawut Məsih kilinip padixah bolidu

¹ Andin keyin Dawut Pərwərdigardin yol sorap:
 Yəhuda xəhərlirining birigə qikaymu? dedi;
 Pərwərdigar uningqa: — Qikkin, dedi. Dawut,
 nəgə qikay? — dəp soriwidi, U: Həbronqa
 qikkin — dedi.

² Xuning bilən Dawut ikki ayali bilən, yəni
 Yizrəllik Aşinoam wə əsli Karməllik Nabalning
 ayali boləan Abigail bilən u yərgə qikti.

³ Dawut uning bilən birgə boləan adəmlərnin
 hər birini həm ularning hər biri öz öyidikilərn
 u yərgə elip qikti; ular Həbronning xəhərliridə
 olturaklaxti.

⁴ Yəhudaning adəmlirimu u yərgə kelip Dawutni
 Yəhuda jəmətigə padixah boluxka məsih
 kildi. Dawutka Saulni dəpnə kiləanlar Yabəx-
 Gileadtikilər, dəp həwər berildi;

⁵ Dawut Yabəx-Gileadtikilərgə əlqilər əwətip
 ularqa: — «Olojanglar boləan Saulqa xundak
 yaxilik kilip, uni dəpnə kiləninglar üqün
 Pərwərdigar silərgə bəht-bərikət ata kiləy.

□ **1:26 «Manga boləan muhəbbiting kaltis idi»** — «kaltis»
 yaki «karamət» degən bu söz ibraniiy tilida adətə Hudaqa has
 boləan hususiyətlərn kərsitidu.

6 Pərwərdigar silərgimu mehribanlik wə öz wəpalıqını kərsətkəy; silər bundak kılqıninglar üqün mənmu bu yaxilikınglarnı silərgə kəyturimən.

7 Əmdi hazır qəyrətlik bolunglar; qünki qojanglar Saul əldi, Yəhuda jəməti meni məsih kılıp, əzlırigə padıxah kıldı» — dəp həwər yətküzdi.

Dawutning qoxuni Saulning qoxuni bilən soquxidu

8 Əmma Saulning qoxunining sərdari Nərning oqlı Abnər Saulning uqlı İxboxətni Mağanaimoqa elip berip,

9 uni Gileadqa, Gəxuriylaroqa, Yızrəəlgə, Əfraimoqa, Binyaminə wə xundakla pütkül İsrailəqa padıxah kıldı. □

10 Saulning oqlı İxboxət padıxah boləqanda kırık yaxka kirgənidi. U İsrailning üstidə ikki yıl səltənət kıldı. Həlbuki, Yəhuda jəməti Dawutka əgixətti.

11 Dawutning Hebronda Yəhuda jəməti üstidə səltənət kıləqan wəktı yəttə yıl altə ay boldi. ■

12 *Bir küni* Nərning oqlı Abnər Saulning oqlı İxboxətning adəmliri bilən Mağanaimdin qikiq Gibeonəqa bardı. □

□ **2:9 «Gəxuriylaroqa»** — yaki «Axurlar (Asuriyəliklər)». **«...pütkül İsrailəqa padıxah kıldı»** — muxu yərdə «pütkül İsrail» əsasən İsrailning ximaliy wə xərkiy tərəpliri, yəni on bir kəbilini kərsitidu. Dawut bolsa Yəhuda kəbilisigə padıxah boldi. ■ **2:11** 2Sam. 5:5; 1Pad. 2:11 □ **2:12 «İxboxətning adəmliri»** — ibraniy tilida «İxboxətning hizmətkarlırı» — muxu yərdə xübhışizki, əskərlirini kərsitidu.

13 Xu qaʻoqda Zəruiyaning oʻqli Yoab bilan Dawutning adamliri qikip ular bilan Gibeondiki kəlning yenida uqraxti. Ulardin bir tərəp kəlning u yekida, yənə bir tərəp kəlning bu yekida olturdi.

14 Abnər Yoabka: Yigitlər kəpup aldimizda elixip oynisun — dedi. Yoab: Kəpsun — dedi.□

15 Ular bekitilgən san boyiqə Binyamin bilan Saulning oʻqli Ixboxət tərəptin on ikki kixi wə Dawutning adamliridin on ikki kixi qikip ot-turiqə əttili.

16 Ular bir-birining bexini kəmallaq tutup hərbiri rəkibining bikiniqə kiliqi bilan sanjixti, həmmisi yikilip əttili. Xuning bilan u yər «Kiliq bislirining etizi» dəp ataldi; u Gibeonidur.□

17 U kündiki boləqan sokuxux intayin əxəddiy boldi; Abnər bilan İsrailning adamliri Dawutning adamliri tərripidin məqlup kəlindi.

18 Xu yərdə Zəruiyaning oʻqulliri Yoab, Abixay wə Asahəl degən üqəylən bar idi. Asahəl huddi daladiki jərəndək qakқан idi.

19 Asahəl Abnərning kəyidin koqlap yügürdi; Abnərgə əgixip onqə yaki soləqə burulmay tap besip koqlidi.

□ **2:14 «Yigitlər kəpup aldimizda elixip oynisun»** — əməliyəttə bolsa bu «oyun» əməs, bəlki musabikə karakteridiki sokuxux. Ikki tərəptin bəlgiləngən adəmlər otturiqə qikidu, bir tərəp qarxi tərəpning adimini pütünləy yatquzuwətsə, xu tərəp oqlibə kələqan bolup «oyun» ahirlixidu. Lekin bu kətim bir tərəp enik oqlibə kilmioqan boləqəqə, «oyun» ahir berip ikki koqunung qong sokuxiqə aylandi. □ **2:16 «Kiliq bislirining etizi»** — yaki «qakmaq taxliri etizi». İbraniy tilida: «Həlqut-Həzzurim».

²⁰ Abnər kəynigə qarap: Sən Asahəlmusən? — dəp soridi. U: — Xundak, mən xu, dəp jawab bərđi.

²¹ Abnər uningə: Ya onğə ya solə burulup yigitlərninğ birigə hujum kilip uning yariəini özünggə tartiwaləin, dedi. Lekin Asahəl uni qoqlaxtin buruluxka unimidi.

²² Abnər Asahəlgə yənə: Meni əmdi qoqlimay burulup kətkin; mən seni nemə dəp urup yiktkudəkmən? Undak kilsam akang Yoabning aldida qandakmu yüzümni kətüröləymən? — dedi. □

²³ Lekin Asahəl yənla qoqlaxtin tohtimidi; xuning bilən Abnər nəzsisining tutkuqini uning qorsikioğa tikiwətti. Nəyzə dümbisini tixip qikti; u xu yərdə yikilip əldi. Xundak boldiki, Asahəl yikilip əlgən yərgə hazır kelidioğan hər bir kixilər u yərdə tohtap qalidu. □

²⁴ Xuning bilən Yoab bilən Abixay Abnərni qoqlaxti. Kün patqanda ular Gibeonning qəligə mangidioğan yolning boyioğa, Giah yezisining udulidiki Ammah edirlikioğa yetip kəldi;

²⁵ Binyaminlar bolsa Abnərning kəynidə qoxundək səp bolup, bir dəng təpisiğə qikipturdi.

²⁶ Abnər Yoabni qakirip: Kiliq daim adəmlərni yəp turuxi kerəkmu? Bu ixlarning aqiwiti

□ **2:22 «mən seni nemə dəp urup yiktkudəkmən»** — muxu yərdə «urup yiktitix» əltürəxni bildüridu. □ **2:23 «Asahəl ... əlgən yərgə hazır kelidioğan hər bir kixilər u yərdə tohtap qalidu»** — demək, Asahəlninğ hərimiti üçün tohtaydu. Baxka birhil tərijimisi: «Asahəl yikilip əlgən yərgə kəlgən hər bir kixilər u yərdə tohtap qaldi».

pəkət eq-adawəttin ibarət bolidioqanlikini bilməmsən? Sən kaqanoqiqə həklərgə: «Kerindaxliringlarni qoqlaxtin tohtanglar» dəp buyrumay turiwerisən?

²⁷ Yoab: Hudaning həyati bilən kəsəm qilimənki, əgər sən muxu səzni qilmioqan bolsang, kəpçilikning heqçiqə qerindaxlirini qoqlaxtin ətigəngiqimu yanmaytti — dedi.

²⁸ Buning bilən Yoab kanay qaldi; həmmə *Yəhudalar* xuan tohtidi wə qayta Israilni qoqlimidi, ular bilən qayta jəng qilixmidi.

²⁹ Abnər bilən adəmliri bolsa keqiqə mengip, Arabah tüzlənglikidin qiqip, Iordan dəryasidin ətüp Bitron degən pütkül yurtni kezip ətüp, Mağanayiməya yetip kəldi.

³⁰ Yoab Abnərnəni qoqlaxtin yenip barliq adəmlərnəni jəm qildi. Asahəldin baxqa Dawutning oqlamliridin on tokkuz adəm yok qikti;

³¹ Ləkin Dawutning adəmliri Binyaminlardin wə Abnərning adəmliridin üq yüz atmix kixini urup əltürgənidi.

³² Ular Asahəlni elip Bəyt-Ləhəmdə əz atisining kəbrisidə dəpnə qildi; andin Yoab bilən adəmliri keqiqə mengip, tang atqanda Həbronəya yetip kəldi.

3

¹ Halbuki, Saulning jəməti bilən Dawutning jəməti ottursidiki jəng uzun wəqitkiqə dawamlaxti; Dawutning jəməti barəqanseri

küqäydi, lekin Saulning jәмәti baroqanseri ajizlaxmakta idi.

² Hebronda Dawut bir qanqә oqulluq boldi, uning tunjisi Amnon bolup, Yizrәellik Ahinoamdin tuquldi; ■

³ ikkinqisi Kileab bolup Karmәllik Nabalning ayali boloqan Abigaildin tuquldi. Uqinqisi Abxalom idi. U Gәxorning padixahı Talmayning kizi Maakahdin tuquloqanidi,

⁴ tәtinqisi Adoniya bolup Haggittin tuquloqan idi. Bәxinqisi Xәfatiya bolup Abitaldin tuquloqan idi.

⁵ Altinqisi Yitriam bolup Dawutning ayali Әglahdin tuquldi. Dawutning bu altә oqlining hәmmisi Hebronda tuquldi.

⁶ Saulning jәмәti bilән Dawutning jәмәti otturidiki jәng dawamida, Abnәр Saulning jәмәtidә öz hokukini küqәytti.

⁷ Әmdi Saulning bir kiniziki bar idi; u Ayahning kizi bolup, ismi Rizpah idi. Bir küni Ixboxәt Abnәrgә: Nemixqa atamning keniziki bilән billә boldung? — dedi.■

⁸ Abnәр Ixboxәtning bu sәzligә intayin aqqiklinip mundaq dedi: — «Mән bügünki kündimu atang Saulning jәмәtigә, uning uruq-tuqkanliriqә wә dostliriqә mehribanliq kәrsitip, seni Dawutning koliqә tapxurmioqan tursam, meni Yәhudaoqә tәwә bir itining bexidäk kәrüp, bügün bu hotun üqün meni gunahqa buyrumaqqimusән? □

■ 3:2 1Tar. 3:1-9 ■ 3:7 2Sam. 21:8, 10, 11 □ 3:8 «Saulning ... uruq-tuqkanliriqә...» — ibraniy tilida «Saulning... qerindaxliriqә».

9 Mən Pərwərdigarning Dawutka kəsəm bilən wədə kילוinidək kilmisam Huda mənki Abnərnı kättik ursun wə unıngdin artuk ursun! □

10 — yəni, padıxahlıknı Saulning jəmätidin yətkəp, Dawutning təhtini Dandin Bəər-Xebaşiqə pütkül İsrail bilən Yəhudaning üstigə tiklimisəm!».□

11 İxboxət Abnərdin kərķup, unıngoja jawabən bir eoiz söz kılıxķımu jür'ət kılalmidi.

12 Abnər bolsa əzi üqün əlqilərnı Dawutning kəxioja mangdurup unıngoja: Zemin kimningki? Mən bilən əhdə tüzgin, mening kolum sening tərıpıngdə bolup, pütkül İsrailni sanga mayıl kılımən — dedi.□

13 Dawut jawab berip: — Bolıdu, mən sən bilən əhdə kılay. Pəkət birla ixni təlöp kılay; mening kəximoja kəlgəndə Saulning kızı Mıkalni elıp kəlmisəng, yüzümni kərəlməysən, dedi.

14 Andin Dawut İxboxətning kəxioja əlqilərnı mangdurup: Mən bir yüz Filistiynıng hətniliki bədili bilən aloqan ayalım Mıkalni manga

□ 3:9 «Huda mənki Abnərnı kättik ursun wə unıngdin artuk ursun!» — ıbraniy tilida «Huda Abnərnıng bexioja mundaķ ix qüxürsun yaki tehimu eoır ix qüxürsun». □ 3:10 «Dandin Bəər-Xebaşiqə» — «Dan» İsrailning əng ximaliy yurti, «Bəər-Xeba» Yəhudaning əng jənubidiki jay idi. □ 3:12 «Abnər bolsa əzi üqün əlqilərnı Dawutning kəxioja mangdurup unıngoja....» — muxu yərdə «əzi üqün» degənnıng ıbraniy tilida üq hil qüxənqisi bar: — (1) «Abnərnıng əzi üqün» (İxboxət bilmıgən haldə); (2) «uning üqün» (yəni İxboxət üqün); (3) «nəķ məydanda». Biz birinqi tərjimigə mayılmız.

qayturup bərgin — dedi. □ ■

¹⁵ Ixboxət adəm əwətip Mikəlni uning eridin, yəni Laixning oqli Paltiyəldin elip kəldi. □ ■

¹⁶ Lekin uning eri Bahuriməliqə uning kəynidin yiqliqan peti əgixip mangdi. Ahir berip Abnər uningə: — Yenip kətkin, dewidi, u qaytip kətti.

¹⁷ Əmdi Abnər Israilning aqsakalliriqə: Silər burun Dawut üstimizgə padixah bolsun, degən arzu-istəktə boldunglar.

¹⁸ Əmdi hazır hərikət qilinglar; qünki Pərwərdigar Dawut toqrisida: — Kulbəndəm Dawutning qoli bilən Israil həlkimni Filistiylərnin qolidin, xundakla barliq düxmənlirinin qolidin kutquzimən, — degənidi.

¹⁹ Abnər yənə Binyaminlarning kulikiqimu muxu səzləni eytti. Andin Israil bilən Binyaminning pütkül jəmätining arzu-istəklirini Dawutning kulikiqə eytixka Həbronəqə bardi.

²⁰ xundak qilip Abnər yigirmə adəmning həmrahlikida Həbronəqə Dawutning kexiqə kəlgəndə Dawut Abnər wə uning adəmlirigə bir ziyapət təyyarlidi.

²¹ Abnər Dawutqa: Mən kəzoqilip pütkül Israilni oqjam padixahning aldiqə jəm qilay, ular sening bilən əhdə qilixsun, andin sən öz kənglüng haliqanning barliqi üstidin səltənət

□ **3:14 «Mən bir yüz Filistiynin hətniliki hədili bilən aloqan ayalim Mikəlni manga qayturup bərgin»** — muxu ix toqirulux «1Sam.» 18:20-27ni kəring. ■ **3:14** 1Sam. 18:25, 27

□ **3:15 «Laixning oqli Paltiyəl»** — «1Sam.» 25:44də «Laixning oqli Falti» yaki «Laixning oqli Palti» dəp atilidu.

■ **3:15** 1Sam. 25:44

qilalaydiqan bolisən, dedi. Xuning bilən Dawut Abnərni yolqa selip qoydi, u aman-esən qaytip kətti.□

Abnər ɵltürüldü

²² Mana, xu əsnada Dawutning adəmliri bilən Yoab bir yərgə hujum qilip nuroqun olja elip qaytip kəldi. Lekin Abnər xu qaqlada Həbronda Dawutning kəxida yok idi; qünki Dawutning uzitip qoyuxi bilən aman-esən qaytip kətkənidi.

²³ Yoab wə uning bilən bolqan pütkül koxun yetip kəlgəndə, həlk uningqə: Nərning oqlı Abnər padixahning kəxiqə kəldi, padixah uni yolqa selip qoyuxi bilən u aman-esən qaytip kətti — dedi.

²⁴ Andin Yoab padixahning kəxiqə berip: Bu sening nemə qilqining?! Mana, Abnər kəxingqə kəptu! Nemixka uni yolqa selip qoydung? U hazır ketiptu!

²⁵ Sən Nərning oqlı Abnərni bilisənq! Uning kelixi jəzmən seni aldax üqün, sening qıqıp-kiridiqan yolungni, xundakla barlık ixpaaliyitingni biliwelix üqündür, — dedi.

²⁶ Yoab Dawutning kəxidin qıqixi bilən u həwərqilərnı Abnərning kəynidin mangdurdi. Ular uni Sirah qudukining yenidin yandurup elip kəldi; lekin Dawut bu ixtin bihəwər idi.

□ **3:21 «Mən kozoqlip pütkül Israilni oqjam padixahning aldiqə jəm qilay...»** — yaki «Mən hazır qıqıp pütkül Israilni oqjam padixahning aldiqə jəm qilay...» yaki «Mən ornumdin turup oqjam padixahning aldiqə jəm qilay...».

27 Abnər Həbronoqa yenip kəlgəndə Yoab uni xəhər kowukida uqritip, «Sanga dəydiqan məhpiy sөzüm bar idi» dəp uni bir qətkə əkilip u yərdə inisi Asahəlning qan kisasini elix üçün qorsiqoqa piqaq saldi, xuning bilən u öldi.■

28 Keyin, Dawut bu ixni anglap: Mən wə padixahlikim Pərwərdigarning aldida Nərning oqli Abnərning aqqan qeni üçün mənggü bigu-nahdurmiz;

29 *uning qenini aqquzux* gunahı Yoabning bexioqa wə atisining jəmätining bexioqa qaynam bolup qüxsun; Yoabning ailisidin aqma yara kesili, yaki mahaw kesili, yaki hasioqa tayoquqi, qiliqtin elgüqi yaki ax-tülüksizlər əksümisun! — dedi.□

30 Xundak qilip, Abnər Gibeondiki jəngdə ularning inisi Asahəlni öltürgini üçün, Yoab bilən inisi Abixay uni öltürdi.

31 Dawut Yoabka wə uningqa əgəxkən barlik həlkə: Kiyimliringlarni yirtinglar! Bəz kiyim kiyinglar! Abnərning *meyiti* aldida matəm tutunglar! dedi. Dawut padixah *Abnərning* jinazisining kəynidin mangdi.

32 Ular Abnərni Həbronda dəpnə kildi, padixah Abnərning qəbrisining yenida awazini kətürüp yioqlidi; həlkning həmmisimu yioqlaxti.

33 Padixah Abnər üçün mərsiyə okup: — «Abnərning əhməktək elgini toqrimu?»

34 Kolliring baqlaoqlik bolmisimu, Putlurung ixkəllik bolmisimu, Ləkin sən kixilərnin rəzillərnin qolida yikiloqinidək, yikilip elgənsən!» — dedi.

■ 3:27 2Sam. 2:23; 1Pad. 2:5 □ 3:29 «hasioqa tayoquqi» — yaki «qaq egirgüqi».

Xuning bilən həlkning həmmisi uning üqün yənə yioqlaxti.

³⁵ Andin barlik həlk Dawutning yenioqa kelip, uningoa kün patkuqə tamak yeyixni ötündi. Əmma Dawut kəsəm iqip: Mən kün patmasta ya nan ya baxqa hərəkəndək nərsini tetisam, Huda meni ursun yaki uningdin artuq jazalisun, — dedi.□

³⁶ Barlik həlk buni bayqap, bu ixtin razi boldi; əməliyətə padixah qiloqan hər bir ix barlik həlkni razi qilatti.

³⁷ Xuning bilən barlik həlk, xundakla pütkül Israil xu küni Nərning oqli Abnərning öltürülixining padixahning kərsətmisi əməslisini bilip yətti.

³⁸ Padixah öz hizmətkarlırioqa: Biləmsilər? Bügün Israilda bir sərdar, uluq bir zat yikildi!

□

³⁹ Gərqə mən Məsih qilinip padixah tikləngən bolsammu, mən ajiz bir bəndimən. Bu adəmlər, yəni Zəruiyaning oqullirining wəhxiyilikini mən kətürəlmigüdəkmən; Pərwərdigar rəzillik qiloquqining rəzillikini öz bexioqa qaytursun! — dedi.

4

□ **3:35 «Huda meni ursun yaki uningdin artuq jazalisun»** — ibraniy tilida «Huda mening bexioqa bundak yaki undak qilsun yaki uningdin tehimu artuq qilsun!». □ **3:38 «Padixah öz hizmətkarlırioqa: Biləmsilər?...»** — ibraniy tilida «Padixah öz hizmətkarlırioqa: Bilməmsilər...?».

Ixboxət eltürüli

1 Saulning oqli Abnərning Həbronda əlgini angliqanda qoli boxixip kətti, barlıq Israil dəkkə-dükkigə qüxti.

2 Saulning oqlining qoxunining aldin yürər kismida ikki sərdari bolup, birining ismi Baanaḥ, yənə birining ismi Rəkab idi. Ular Binyamin kəbilisidin bolqan Bəərotluk Rimmonning oqulliri idi (qünki Bəərot Binyamin kəbilisigə təwə hesablinatti; ■

3 lekin Bəərotluklar Gittaimoqa keqip berip u yərdə bu küngiqə musapirdək yaxawatidu).

4 Saulning oqli Yonatanning bir oqli bolup, puti aqsak idi. Saul bilən Yonatanning əlgənliki toqruluk həwər Yizrəəlgə yətkəndə, u bəx yaxka kirgən idi. Inik anisi uni elip kaqti; lekin xundaq boldiki, u aldirap yügürgəqkə, bala quxup ketip, aqsak bolup qaloqanidi. Uning ismi Məfiboxət idi.■

5 Əmdi bir küni Bəərotluk Rimmonning oqulliri Rəkab bilən Baanaḥ qingki qux waqtida Ixboxətning öyigə bardı. Ixboxət qüxlük uykuda uhlawatqanidi.

6 Ular buqday alimiz degənni baḥanə kilip, öyining iqqirigə kirip, Ixboxətning korsikioqa *piqak* sanjidi. Andin Rəkab wə Baanaḥ keqip kətti

7 (ular Ixboxət hujrisida kariwatta yatqinida, öygə kirip, uni əltürgənidi). Ular uning kallisini kesip, andin kallisini elip keqiqə Arabaḥ tüzənglikidin mengip ətti.

8 Ular Ixboxətning kallisini Həbronqa, Dawut-

ning kexioʻa elip berip, padixahqa: Mana, bu janabirining jenini izdigʻan duxmʻnliri Saulning oʻqli Ixboxʻatning kallisi! Bʻgʻun Pʻrwʻardigar oʻojam padixahni Saul bilʻn nʻslidin intikʻam elixka muyʻssʻr kildi — dedi.

⁹ Dawut Bʻʻrotluk Rimmʻonning oʻqulliri Rʻkab bilʻn inisi Baanahʻoʻa: Meni barlik kiyinqiliklʻardʻn kutkuzʻoʻan Pʻrwʻardigarning hayati bilʻn kʻsʻm kilimʻnki,

¹⁰ burun birsi Dawutka hux hʻwʻʻr elip kʻldim, dʻp oylap, manga: — Mana, Saul ʻldi, dʻp kʻlgʻndʻ, mʻn uni elip Ziklagta ʻltʻrʻwʻttim. Bʻrhʻk, mana bu uning yʻtkʻzʻgʻn hʻwirining mukapati bolʻʻnidi! ■

¹¹ ʻmdi mʻn xundʻk kilʻʻan yʻrdʻ, rʻzil adʻmlʻr ʻz ʻyidʻ orunda yatʻʻan bir hʻkʻʻaniy kixini ʻltʻrgʻn bolsa, mʻn nemʻ kilay?! Uning akʻʻan qʻn kʻrzini silʻrning qʻlunglʻardʻn elip, silʻrni yʻr yʻzidin yokʻatmamdim? — dedi.

¹² Dawut oʻulamliroʻa buyruk kiliwidi, ular bularni kʻtl kildi. Ularning qʻl-putlirini kesip, ularni Hʻbrondiki kʻlning yenida esip qoydi; lekin ular Ixboxʻatning bexini elip Hʻbronda Abnʻrning kʻbrisidʻ dʻpnʻ kildi. □ ■

5

■ 4:10 2Sam. 1:15 □ 4:12 « *Rʻkab bilʻn Baanahning* qʻl-putlirini kesip, ularni Hʻbrondiki kʻlning yenida esip qoydi» — «ularni» bʻlkim Rʻkab bilʻn Baanahning qʻl-putlirinila ʻmʻs, bʻlki jʻsʻtlirini kʻrsitixi mumkin. ■ 4:12 2Sam. 3:32

*Dawut Israiloʻga padixah, boluxka masih
kilinidu*

1Tar. 11:1-9; 14:1-17

¹ Andin keyin Israilning barlik qabililiri Hebronʻga Dawutning qexioʻga kelip: Qarisila, biz ozlirining ot-songakliridurmiz!

² Burun Saul bizning ustimizda saltanat qiloadimu Israil halkigə janggə qikip-kirixkə yobaxqi boləan ozliri idila; Pərwərdigar siligə: Sən Mening halkim Israilning padiqisi bolup, ularni bakisən, Israilning əmiri bolisən, degənidi — dedi. □ ■

³ Xuning bilən Israilning həmmə aqsakalliri Hebronʻga padixahning qexioʻga kəldi; Dawut padixah Hebronda, Pərwərdigarning aldida ular bilən əhdə tüzüxti. Andin ular Dawutni Israiloʻga padixah boluxka masih kildi.

⁴ Dawut padixah boləanda ottuz yaxka kirgən bolup, kirik yil saltanat kildi.

⁵ U Hebronda Yəhudaning üstidə yəttə yil altə ay saltanat kilip, Yerusalemda pütkül Israil bilən Yəhudaning üstidə ottuz üq yil saltanat kildi. ■

⁶ Padixah öz adəmliri bilən Yerusalemoʻga qikip, xu zeminda turoʻan Yəbusiylar bilən jəng kiləili bardi. Ular Dawutka: Sən bu yərgə kirəlməysən, bəlkə hətta korlar bilən aqsaklar seni qekindüridu! — dedi. Qünki ular: «Dawut

□ **5:2 «Israil halkigə janggə qikip-kirixkə yobaxqi boləan ozliri idila»** — ibranij tilida «Israilning qikixida həm kirixida ularoʻga baxliuquqi idila» degənlik bilən ipadilinidu; muxu ibarə Israilning barlik paaliyətlinirinu kərsitixi mumkin. ■ **5:2** 2Sam. 7:7; Zəb. 78:70-72 ■ **5:5** 2Sam. 2:11; 1Pad. 2:11; 1Tar. 3:4

bu yergə kət'iy kirəlməydu», dəp oylaytti. □

⁷ Ləkin Dawut Zion qorəqinini aldı (bu yər Dawutning xəhəri dəp atilidu). □

⁸ Dawut u küni: Kimki Yəbusiylarni uray desə sünggüq bilən qıqıxi kerək, andin u Dawut qın-qınidin əq kəridioqan bu kor, aqsaklar bilən *hesablخالaydu*, dedi. Xuning bilən «Korlar ya aqsaklar öygə kirmisun» dəydiqan maqal pəyda boldi. □ ■

⁹ Xundak qilip Dawut qorəqanda turdi wə u yərni «Dawutning xəhəri» dəp atidi. Dawut xəhərning

□ **5:6 «bəlki hətta korlar bilən aqsaklar seni qekindüridu! — dedi. Qünki ular: «Dawut bu yergə kət'iy kirəlməydu», dəp oylaytti»** — bu ikki jümlining baxqa birhil tərjimesi: — «bəlki sən korlar bilən aqsaklarni həydiwətmisəng, bu yergə kirəlməysən, — dedi, Dawutni hərgiz bu yergə kirməydu, dəp oylatti». □ **5:7 «Zion qorəqinini»** — «Zion» Yerusalemining iqidiki egizlik bolup, xu yergə daim qorəqan selinip turatti. Keyin ibadəthanimu Zionda quruloqan. Keyin «Zion» degən isim bəzidə pütkül Yerusalemlə xəhərigimu wə bəzidə Israilning özigimu wəkillik boləqan. □ **5:8 «Kimki Yəbusiylarni uray desə, sünggüq bilən qıqıxi kerək»** — bu sirlik səzning mənisi pəkət yekında arheologlar təxxürüp tapqan tarihiy izlardin eniklandı. Əslidə Yerusalemlə xəhərinin astida məhpiy bir su yoli bar idi; xəhərdə bu su yoliqə tutixidoqan tik bir kuduk bar idi. Dawutning adəmliri xu kuduqtin yamixip qıqқан bolsa kerək. **«korlar ya aqsaklar öygə kirmisun»** — bu səzning mənisi bəlkim (1) həqқandak butpərəs adəmlərnin (məsilən, Yəbusiylərnin) padixəhning ordisiqə kirixigə ruhsət yok; (2) Dawut Yəbusiylar tayanəqan hərқandak butlar («kor wə aqsaklar)ni hərgiz öyigə kirixkə ruhsət qilmaytti (demək, butlar «kor», «aqsak»lardək həqnemə qiləlməydu). Bu səz korlar wə aqsaklarning əzlrini kərsətməydu, qünki keyin aqsak boləqan Məfiboxət hərқünü Dawut bilən həmdastihan olturatti. ■ **5:8** 1Tar. 11:6

ətrapioqa Millodin tartip iq tərəkpiqə imarət saldı. □

¹⁰ Dawut barqanseri kudrət tapti; samawiy qoxunlarning Sərdari bolqan Huda Pərwərdigar uning bilən billə idi.

¹¹ Turning padixahı Hıram Dawutning qexioqa əlqilərnı əwətti wə ular bilən qoxup, kedir yaoqacliri, yaoqaqqilar wə taxqilarnı əwətti; ular Dawut üqün bir orda yasap bərdi.

¹² Dawut Pərwərdigarning əzini Israiloqa padixah tıkləp, əz həlqi Israil üqün əzining padixahlıqını gülləndürgənlikini bilip yətti.

¹³ Dawut Həbrondin kəlgəndin keyin Yerusalemdin yənə ayallarnı wə kenizəklərnı aldı; xuning bilən Dawutqa yənə kəp oqul-qızlar tuquldi. ■

¹⁴ Yerusalemda uningdin tuquloqanlarning isim-liri mana mundaq idi: Xammua, Xobab, Natan, Sulayman,

¹⁵ Ibhar, Elixua, Nəfəg, Yafiya,

¹⁶ Elixama, Eliada wə Elifələt.

Filistiya bilən jəng qilix

¹⁷ Filistiyələr Dawutning Israiloqa padixah boluxqa məsihlənginini angliqanda, ular həmmisi Dawutni tutqili qıqti, Dawut buni anglapla, qorqanoqa qüxti.

□ **5:9 «Millodin tartip iq tərəkpiqə imarət saldı»** — «Millo»: «pələmpəylik yər» degən mənədə boluxı mumkin. ■ **5:13** 1Tar. 3:9; 14:3-7

18 Filistiyələr kelip «Rəfayim jilojisi»da yeyilip turdi; □

19 Dawut Pərwərdigardin yol sorap: Filistiyəlgə qarxi atlinaymu? Ularni qolumoşa tapxurarsənmu? — dedi. Pərwərdigar Dawutka: Qikkin! Qünki, Mən Filistiyəlni jəzmən qolungoşa tapxurimən — dedi.

20 U waqıtta Dawut Baal-Pərazimoşa bardı. U yərdə Dawut ularni tarmar kıldı. U: — «Pərwərdigar mening aldimda düxmənlirim üstigə huddi kəlkün yarni elip kətkəndək bəsüp kirdi» — dedi. Xuning bilən u yərnı «Baal-Pərazim» dəp atıdı. □ ■

21 Filistiyələr u yərdə öz məbudlirini taxlap kətti; Dawut bilən adəmliri ularni elip kətti.

22 Əmdi Filistiyələr yənə qikqip «Rəfayim jilojisi»da yeyilip turdi.

23 Dawut Pərwərdigardin yol sorıdı. Pərwərdigar: Sən u yərgə qikmay, bəlki ularning kəynidin aylinip ətüp üjmə dərəhlirining udulidin hujum kıloşın — dedi, □

24 Xundak boliduki, sən üjmə dərəhlikining üstidin ayaq tiwixini anglıxing bilənla dərhal atlan; qünki xu tapta Pərwərdigar Filistiyələarning qoxunioşa hujumoşa qikқан bolidu, — dedi.

25 Dawut Pərwərdigarning uningoşa əmr kıloşınidək kılip, Filistiyəlni Gibeondin

□ 5:18 «Rəfayim jilojisi» — Yerusalemoşa yekın, Hınnom jiloşinıng jənubiy tərıpıdə. □ 5:20 «Baal-pərazim» —

«bəsüp qikquqılarning Rəbbi» degən mənıdə. ■ 5:20 Yəx.

28:21 □ 5:23 «üjmə dərəhliri» — bu bizning kıyasimiz. İbraniy tilıda «yioşlıoquçı dərəhlər». Zadı kaysı dərəh ikənlikı bizgə naməlum. Baxқа bir kıyas «hinə dərəhliri».

Gəzərgiqə qoqlap kirdi. □

6

Dawut əhdə sanduqini Yerusalemoğa əkilidu

1Tar. 13:1-14; 15:25-29;16:1-3

¹ Dawut İsrailning arisidin barlıq sərhil adəmlərnı yioıwıdı, bular ottuz ming qıktı.

² Andin Dawut wə uningoğa əgəxkənlərnıng həmmisi Hudaning əhdə sanduqini yətkəp kelix üqün Yəhudadiki Baalahoğa qıktı; sanduq *mukəddəs* nam bilən, yəni kerublarnıng otturısida olturoquqi samawiy qoxunlarnıng Sərdari boləqan Pərwərdigarnıng nami bilən ataloqanıdı.

□

³ Ular Hudaning əhdə sanduqini dəngdə olturuxluk Abinadabning əyidə yengi bir hərwiəğa selip, uni xu yərdin elip qıktı. Abinadabning oqulliri Uzzağ bilən Ahiyo u yengi hərwinı həydidi. ■

⁴ Ular hərwinı Hudaning əhdə sanduqi bilən dəngdə olturuxluk Abinadabning əyidin elip qıktı; Ahiyo əhdə sanduqining aldida mangdı.

⁵ Dawut bilən pütkül İsrail jəmətidikilər Pərwərdigarnıng aldida təntənə qilip küy oqup

□ **5:25 «Gibeondin»** — yaki «Gebadin». □ **6:2 «Yəhudadiki Baalah»** — (yaki «Baalah-Yəhudaoğa») — baxqa ismi «Kiri-at-Yearim» («1Sam.» 7:2, «1Tar.» 13:6ni kərunğ). ■ **6:3** 1Sam. 6:7, 8; 7:1, 2

qiltar, tēmbur, dap, daqa-dumbak wə qanglar qelip ussul oynidi. □

⁶ Lekin ular Nakonning haminiŋa kəlgəndə, kalilar aldioŋa müdürəp kətkənliki üqün, Uzzaŋ qolini sozup Hudaning əhdə sanduqini tutiwaldi.

⁷ Pərwərdigarning ɔəziŋi Uzzaŋqa kəzoŋaldi; u hata kılŋini üqün, uni Huda xu yərdə urdi. Xuning bilən Uzzaŋ Hudaning əhdə sanduqining yenioŋa yikilip əldi.

⁸ Lekin Dawut bolsa Pərwərdigarning Uz-zaŋning tenini bəskənlikigə aqqıqlandi wə u yərnı «Pərez-Uzzaŋ» dəp atidi; u yər bügünki künigigə xundak atilidu. □

⁹ U küni Dawut Pərwərdigardin kərkup: Pərwərdigarning əhdə sanduqini əzümningkigə kaysı yol bilən əkelərmən? — dedi.

¹⁰ Xuning üqün Dawut Pərwərdigarning əhdə sanduqini «Dawut xəhiri»gə, əziningkigə yətkəxni halimidi; Dawut uni elip berip, Gatlik Obəd-Edomning əyidə kaldurdi.

¹¹ Pərwərdigarning əhdə sanduqi Gatlik Obəd-Edomning əyidə üq ay turdi; Pərwərdigar Obəd-Edom wə uning pütkül əyidikilərnı bərikətlidi.

¹² Dawut padixaŋqa: — «Pərwərdigar Əz əhdə sanduqi wəjidin Obəd-Edom wə uning barini bərikətlidi» dəp eytildi. Xunga Dawut Hudaning əhdə sanduqini Obəd-Edomning əyidin elip qikip, huxluk bilən Dawutning xəhirigə elip

□ **6:5 «təntənə kılip küy okup... »** — yaki «hərhil arqa yaŋaqliridin yasaloŋan sazlarnı qelip...». **«daqa-dumbak»** — yaki «xakıldak(lar)». □ **6:8 «Pərez-Uzzaŋ»** — «Uzzaŋqa bəsüp kirix» degən mənida.

keldi. □

13 Pərwərdigarning sanduqini ketürgənlər altə kədəm mengip, xundak boldiki, u bir buka bilən bir bordak mozayni qurbanlik qildi. □

14 Dawut bolsa kanap əfodni kiyip Pərwərdigarning aldida küqining bariqə ussul oynaytti; □

15 Dawut bilən Israilning pütkül jəməti təntənə kilip warkirixip, kanay qelixip Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip qikiwatatti.

16 Pərwərdigarning əhdə sanduqi Dawutning xəhriqə elip kirilginidə, Saulning kizi Mikal derizidin qarap, Dawut padixahning səkrəp Pərwərdigarning aldida ussul oynawatkanlikini kərüp, uni öz kənglidə mənsitmidi.

17 Ular Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip kirip, Dawut uning üqün tiktürgən qedirning ottursida qoydi. Andin Dawut Pərwərdigarning aldida keydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklirini sundi.

18 Dawut keydürmə qurbanlik bilən inaklik

□ **6:12 «Pərwərdigar Öz əhdə sanduqi wəjidin...»** — ibraniy tilida «Pərwərdigar Hudaning əhdə sanduqi wəjidin...». □ **6:13 «Pərwərdigarning sanduqini ketürgənlər altə kədəm mengip, xundak boldiki, u bir buka bilən bir bordak mozayni qurbanlik qildi»** — «altə kədəm» bizningqə bu dəslepki altə kədəmni kərsitidu. Baxka birhil təjimişi «Ular hər altə kədəm mangoşanda, bir qətim buka wə bordak mozay qurbanlik qildi». Lekin undak bolsa, ilgərləx bək asta bolatti!

□ **6:14 «Dawut bolsa kanap əfodni kiyip...»** — «əfod» adətə pəkət kaşınlar kiyidiqan jilitkidək kışka bir kəynək idi. Bizning «təbirlər»imizni kərüng. Dawutning əfodni kiyixi bəlkim ussul oynaxqa azadə bolux üqün idi (14-ayətni kərüng).

qurbanliklarini keltürüp bolup, halayıqqa samawiy qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigarning namida bəht-bərikət tilidi.

¹⁹ U pütkül Israil jamaitigə, ər bilən ayallarning hər birigə birdin qoturmaq, birdin horma poxkili wə birdin üzüm poxkilini təqsim qilip bərdi. Andin həlkning hər biri öz öyigə yenip kətti. □

²⁰ Dawut öz ailisidikilərnı mubarəkləx üqün yenip kəlgəndə, Saulning kızı Miqal uning aldıoqa qıqıp: Bögün Israilning padıxaıı özini xunqə xərəplik kərsəttimu, kəndəq? U huddi pəs bir adəmning nomussızlaqə özini yalingaqlıoıınıoqa ohxax, hizmətkarlırining dedəklirining kəz aldida özini yalingaqlidi! □

²¹ Dawut Miqaloqa: Undəq *xadlanoıını* Pərwərdigar aldida idi. U atang wə uning pütkül jəmətini ərüp, meni Pərwərdigarning həlki boloqan Israil üstigə baxlamqı qilip tiklidi. Xunga mən Pərwərdigarning aldida ussul oynaymən!

²² Əməliyəttə mən özümni tehimu ərziməs qilip, öz nəzirimdə özüm təwən boluxqa razimən. Ləkin sən eytkən u dedəklərnıng nəziridə bolsa, hərmətkə sazawər bolimən — dedi.

²³ Saulning kızı Miqal bolsa, əlidıoqan künigiqə bala tuoıımidı.

□ **6:19 «birdin horma poxkili»** — yaki «bir yutum xarab» yaki «bir parqə gəx». □ **6:20 «...öz ailisidikilərnı mubarəkləx üqün...»** — «mubarəkləx» muxu yərdə «bəht-bərikət tiləx»ni öz iqiğə alidu. **«Bögün Israilning padıxaıı ... hizmətkarlırining dedəklirining kəz aldida özini yalingaqlidi!»** — «özini yalingaqlidi» degən gəp ərkinrək ussul oynaxqa Dawutning «əfod»ni kiygənlikini kərsitidu.

7

Pärwərdigarning Dawutka qiloqan uluq wədiliri

1Tar. 17:1-5

¹ Padixah öz ordisida turatti, Pärwərdigar uningoa ətrapidiki barliq düxmənliridin aram bərgəndin keyin,

² padixah Natan pəyoqəmbərgə: Mana kara, mən kedir yaqıqıdın yasalqan əyda olturimən, ləkin Hudaning əhdə sanduqi bir qidirning iqidə turuwatidu — dedi. □

³ Natan padixahqa jawap berip: Kənglüngdə nemə oyliqining bolsa, xuni qiloqin; qünki Pärwərdigar sening bilən billidur — dedi.

⁴ Ləkin keqidə xundaq boldiki, Pärwərdigarning səzi Natanoqa kelip mundaq deyildi:

⁵ — Berip kulum Dawutka degin: «Pärwərdigar: — «Sən dərwəkə Manga turidioqanoqa əy salmaqimusan?» — dəydu. □

⁶ — «Mən Israillarni Misirdin qıkarqandın tartip, bu künqiqə bir əyda olturmidim, bəlki bir qedirni makan qilip, kezip yürdüm.

⁷ Mən Özüm barliq Israillar bilən yürgən həmmə yərlərdə, həlkim Israilni padıqi bolup beqixka əmr qiloqanlarqa, yəni Israilning hərəkandaq qəbilisining bir *yətaqisigə*: Nemixka Manga

□ **7:2 «Hudaning əhdə sanduqi bir qidirning iqidə turuwatidu»** — muxu yərdə «qedirning iqidə» ibraniy tilida «pərdilər iqidə» degən söz bilən ipadilinidu. □ **7:5 «kulum Dawut»** — «kul» degən uqum toqruluk «təbirlər»imizni kəring.

kedir yaoʻlaqtin bir oʻy yasimaysilەر? — dەر bakkānmu? □

⁸ Əmdi kulum Dawutka mundak degin: — Samawiy koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar: — Seni həkim Israiləja baxlamqi kilip tikləx üqün seni yaylaqlardin, koy bekixtin elip kəldim, — dəydu,

⁹ — wə məyli kəyərgə barmioqin, Mən haman sening bilən billə boldum wə sening aldingdin barlik düxmənliringni yokitip kəldim; yər yüzidiki uluqlar nam-xəhrətkə igə boləjandək seni uluq nam-xəhrətkə sazawər kildim. ■

¹⁰⁻¹¹ Mən həkim boləjan Israiləja bir jayni bekitip, ularni xu yərdə tikip əstürimən; xuning bilən ular öz zeminida turidiojan, parakəndiqilikke uqrimaydiojan bolidu. Rəzillər dəsleptidikidək, xundakla Mən həkim Israil üstigə həkümranlik kilixka həkimlarni təyinligən künlərdikidək, ularəja kaytidin zulum salmaydu. Mən hazır sanga həmmə düxmənliringdin aram bərdim. Əmdi Mənki Pərwərdigar sanga xuni eytip koyayki, Mən sening üqün bir oʻyni qurup berimən!» — dəydu. □

¹² «Künliring toxup, ata-bowiliring bilən *əlümdə* uhliəjiningda, Mən öz puxtingdin

□ **7:7 «Israilning hərəkandak kəbilisining bir yetəkqisi...»**

— «1Tar.» 17:6də «Israilning hərəkandak yetəkqi həkimi» deyilidu. ■ **7:9** 2Sam. 8:6,14 □ **7:10-11 «Mən sening üqün bir oʻy qurup berimən»** — Dawut əsli Huda üqün bir oʻy qurmakqi boləjan, lekin Huda Dawutka: Sanga bir oʻy (ailə, jəmət, sulalə degən mənida) qurup berimən» dər jawab beridu.

boloqan nəslingni sening ornungda turoquzup, padixahlikini məzmut qilimən. □ ■

13 Mening namim üçün bir öyni yasioquqi u bolidu, wə Mən uning padixahlik təhtini əbədgiqə mustəhkəm qilimən. ■

14 Mən uningoqa ata bolimən, u Manga oqul bolidu. Əgər u kəbihlik qilsa, uningoqa insannarning tayiqi bilən wə adəm balilirining sawağ-dumbalaxliri bilən tərbiyə berimən. □ ■

15 Əmma Mən sening aldingda örüwətkən Sauldin mehir-xəpkitimni juda qiloqinimdək, uningdin mehir-xəpkitimni juda qilmaymən.

16 Xuning bilən sening öyüng wə sening padixahlikiq aldingda həmixə məzmut qilinidu; təhting əbədgiqə məzmut turoquzulidu». □

17 Natan bu barliq sözlər wə barliq wəhiyni heqnemə qaldurmay, Dawutqa eytip bərdi.

18 Andin Dawut padixah kirip, Pərwərdigarning aldida olturup mundaq dedi: «I, Rəb Pərwərdigar, mən zadi kim idim, mening öyüm nemə idi, Sən meni muxu dərijigə kəturğüdək?

□ **7:12 «Mən öz puxtingdin boloqan nəslingni sening ornungda turoquzup, ...»** — muxu yərdə «puxtingdin» — ibraniy tilida «iq-baoqringdin». ■ **7:12** 1Pad. 8:20 ■ **7:13** 1Pad. 5:19; 6:12; 1Tar. 22:10 □ **7:14 «uningoqa insannarning tayiqi bilən wə adəm balilirining sawağ-dumbalaxliri bilən tərbiyə berimən»** — demək, Dawutning əwladliridin boloqan padixahlar gunah qilsa, Huda ularoqa insaniy wasitə (bəlkim duxmənning wasitisi) bilən tərbiyə beridu. ■ **7:14** Zəb. 89:26-27, 31; Ibr. 1:5 □ **7:16 «...sening öyüng wə sening padixahlikiq aldingda həmixə məzmut qilinidu»** — yaki «...sening öyüng wə sening padixahlikiq aldimda həmixə məzmut qilinidu».

19 Lekin, i Rəb Pərwərdigar, *mening bu mərtiwəm* Sening nəziringdə kiçikkinə bir ix hesablandi; çünki Sən mən qulungning öyining yirək kəlgüsi toquruluk səzlidin; bu həmmila adəmgə daim bolidioqan ixmu, i, Rəb Pərwərdigar? □

20 Əmdi Dawut Sanga yənə nemə desun? Sən Öz qulungni tonuysən, i, Rəb Pərwərdigar!

21 Sən səz-wədəng wəjidin, Öz kənglüngdikigə asəsən bu uluq ixning həmmisini qulung bilsun dəp bekitip qiloqansən.

22 Xunga Sən uluqsən, i Pərwərdigar; qulaklirimiz barlıq angliqinidək, Sening təngdixing yok, Səndin baxka heqkandək ilah yoktur.■

23 Həlking Israildək yənə baxka bir əl barmu, ular jahanda alahidə turidu? — Çünki Sən Huda ularni Misirdin kutkuzup Əzünggə has bir həlk qilix üqün, xundakla nam-xəhrətkə igə bolux üqün, Əzüng bardin; Sən Əzüng üqün Misirdin, əllərdin wə ularning ilahliridin kutkuzup qıqқан həlking aldida zemining üqün

□ **7:19 «mening bu mərtiwəm Sening nəziringdə kiçikkinə bir ix hesablandi»** — demək, «Sən (allıqəqan) meni muxu (yukiri) dərijigə kəturənikənsən...» degən səz (18-ayətni kərüng) uning padıxah boləqanlıqini kərsitidu. Lekin Huda bu imtiyazdin yənə kəp imtiyazlarni qoxup bərməkqi. 9-16-ayətlərnı qaytidin kərüng. ■ **7:22** Qan. 3:24; 4:35; 32:39; 1Sam. 2:2; Zəb. 86:8; Yəx. 45:5, 18, 22; Mar. 12:29, 32

uluoq wə dəhxətlik ixlarni qilding. □ ■

24 Sən həlking Israilni Özüng üqün əbədgiqə bir həlk boluxka bekitting; Sən, i Pərwərdigar, ularning Hudasi boldung.

25 Əmdi hazır, i Pərwərdigar Huda, Öz kulung wə uning öyi toqrisida eytkan wədənggə əbədgiqə məzmut əməl kiləqin; Sən degənliring boyiqə ixni ada kiləqaysən!

26 Sening naming əbədgiqə uluqlinip: — Samawiy qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Israilning üstidə turidioqan Hudadur, dəp eytilsun, xundakla Öz kulungning əy-sulalisi sening aldingda məzmut turəquzulsun.

27 Qünki Sən, i samawiy qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, Israilning Hudasi Öz kulungoq: Mən sanga bir əy-sulalə kurup berimən, dəp wəhiy qilding; xunga kulung bu duani sening aldingda kilixka jür'ət kildi.

28 Əmdi sən, i Rəb Pərwərdigar, birdinbir Hudadursən, Sening səzliring həkikəttur wə Sən bu bəht-iltipatni Öz kulungoqə wədə qilding; ■

29 xunga kulungning əy-jəmətini Sening aldingda mənggü turuxka nesip kilip bərikətligəysən; qünki Sən, i Rəb Pərwərdigar,

□ 7:23 «ularni... qutquzup Özünggə has bir həlk qilix üqün, xundakla nam-xəhrətkə igə bolux üqün, özüng barding» — tekistning enik mənisi xuki, Israilni Misirdin qutquzux üqün Huda Özi xəhsən Misiroqə barəqan. «...ularni... əllərdin wə ularning ilahliridin qutquzup qikqan» — muxu ibarə bəlkim Hudaning Israil aldida Pələstin zeminida turuwatqan butpərəs əllərnə qoqliwetixini kərsitixi mumkin.

■ 7:23 Qan. 4:7, 34; 10:21; 33:29; Zəb. 147:19-20 ■ 7:28 Yh.

17:17

buni wədə kılqansən; bu bəht-iltipating bilən Əz kılungning öy-jəməti əbədgiqə bəht-iltipatka nesip bolidu».

8

Dawut ətrapidiki əllərni əzigə bekindüridu

1Tar. 18:1-14

¹ Bu ixlardin keyin xundak boldiki, Dawut Filistiyərgə hujum kilip, ularni boysundurdi. Xundak kilip, Dawut Filistiyələrnin qolidin mərkiziy xəhərning hokukini aldi.□

² U həm Moabiylarğa hujum kilip, ularnimu məqlup kildi. U ularni yərgə yatquzup, tana bilən əlqəp, ikki tana kəlgənlərni əltürdi, bir tana kəlgənlərni tirik qaldurdi. Moabiylar bolsa Dawutka bekinip, uningğa selik tapxurdi.

³ Andin Zobaħning padixahı Rəhəbning oqlı Hədad'ezər Əfrat dəryasiğa qikip, xu yərdiki həkimiyyətne əzigə qaytidin tartiwalməqqi bolqanda, Dawut uningğa hujum kilip, məqlup kildi.

⁴ Dawut uning qoxunidin bir ming yəttə yüz atlık əskərni wə yigirmə ming piyədə əskərni əsir kildi; Dawut hərwa atlırining piyini kəstürdi, ləkin əzigə yüz hərwilik atni qaldurup qoydi.□ ■

⁵ Dəməxktiki Suriylər Zobaħning padixahı Hədad'ezərgə yərdəm berix üqün qikti, ləkin

□ **8:1** «...mərkiziy xəhərning hokukini aldi» — yaki «Məttəg-Ammaħ xəhərini aldi». □ **8:4** «bir ming yəttə yüz atlık əskər» — yaki «bir ming yəttə yüz jəng hərwisi». ■ **8:4** 1Tar. 18:4

Dawut Suriylərdin yigirmə ikki ming adəmnı ɵltürdi. □

⁶ Andin Dawut birnəqqə bargah əskərlərnı Dəməxktiki Suriylərnıng zeminida turəuzdi; xuning bilən Suriylər Dawutka bekinip uningə selik tapxurdi. Dawut kəyərgə barsa, Pərwərdigar uningə nusrət berətti. □

⁷ Dawut Hədad'ezərnıng ɵulamlirioğa təminləngən altun kəlkənnı tartiwelip, Yerusalemoğa kəltürdi

⁸ wə Hədad'ezərnıng xəhərliri boləqan Bitah bilən Birotay xəhərliridinmu intayin kəp misni kəloğa quxürdi. □

⁹ Hamatning padixahı Toy Dawutning Hədad'ezərnıng pütün kəxunini məəqlup kıləninini anglap,

¹⁰ əz oqlı Yoramni Dawutning həlini soraxka wə Dawutning Hədad'ezər bilən jəng kılıp uni məəqlup kıləninioğa uni təbrikləxkə əwətti. Qunki Hədad'ezər daim Toy bilən jəng kılıp keliwatatti. Yoram bolsa kümux, altun wə mis kağa-buyumlarnı elip kəldi. □

¹¹⁻¹² Dawut padixah muxularnı wə əzi bekinduroqan həmmə əllərdin, jümlidin Suriylərdin, Moabiyərdin, Ammoniyərdin, Filistiyərdin wə Amaləklərdin olja aloqan altun-kümüxlərnı Pərwərdigarəğa atap beəixlidi.

□ **8:5 «Dəməxktiki Suriylər»** — yəni «Dəməxktiki Suriyəliklər». □ **8:6 «Suriylər»** — yaki «Aramiyələr».

Həzirki Suriyədikilər ulardin, yəni Aramiyərdin qıqқан.

□ **8:8 «Bitah»** — yaki «Təbah» — «1Tar.» 18:8ni kərug.

□ **8:10 «Toy ... əz oqlı Yoramni ... təbrikləxkə əwətti»** — «1Tar.» 18:10də «Yoram» «Hadoram» degən baxka bir isim bilən atilidu.

Bular Zobahning padixahı Rəhobning oqli Hədad'ezərdin aloqan oljini öz iqigə alidu. □

¹³ Dawut Suriylərnı məqlup kilip, yəni on səkkiz ming adəmnı «Xor wadisi»da ɵltüröp yanqanda, uning nam-dangki heli qikkənidi. ■

¹⁴ U Edomda əskər bargahlırını turquzdi; pütün Edomda bargahlarıni qurdi. Xuning bilən Edomiylarning həmmisi Dawutka bekindi. Dawut kəyərgə barsa, Pərwərdigar uningqa nusrət berətti.

¹⁵ Dawut pütkül Israil üstigə səltənət kildi; u pütkül həlkini sorap, adil həkümlər qikirip adalət yürgüzətti.

Orda əməldarliri

2Sam. 20:23-26; 1Tar. 18:15-17

¹⁶ Zəruiyaning oqli Yoab koxunning sərdari boldi; Ahiludning oqli Yəhoxafat mirza boldi;

¹⁷ Ahitubning oqli Zadok bilən Abiyatarning oqli Ahimələk kahin boldi; Seraya diwan begi boldi.

¹⁸ Yəhoyadaning oqli Binaya Kərətiylər bilən Pələtiylərnıng yolbaxqisi boldi; Dawutning oqullirimu kahin boldi. □

□ **8:11-12 «Suriylərdin»** — yaki «Edomlardan» — 14-ayətnı wə «1Tar.» 18:11ni kərüng. ■ **8:13 Zəb. 60:1-4** □ **8:18**

«Kərətiylər bilən Pələtiylər» — bəlkim Dawutka alahidə muhapizətgilər yaki alahidə zərbidar əskərlər bolqan boluxı mumkin idi. **«Dawutning oqullirimu kahin boldi»** — muxu yərdə «kahin» bəlkim (1) ularning Hudaning ibaditidə adəttiki kahinlardan baxka alahidə wəzipiliri barlıqini; (2) həkimiyəttə birhil wəzirlikini kərsitixi mumkin («1Tar.» 18:17nimu kərüng).

9

Məfiboxətka xəpəkət kərsitix

¹ Dawut: Saulning əyidin tirik qalğan birərsi barmikin, bar bolsa mən Yonatanning hərmitidə uningə xapaət kərsitəy? — dedi.

² Əmdi Saulning ailisidiki Ziba degən bir hizmətkar qalğanidi. Ular uni Dawutning kəxiqə qaqirdi. Kəlgəndə, padixah uningdin: Sən Zibamu? dəp soridi. U: Pəkir mən xu! — dedi.■

³ Padixah: Saulning ailisidin birərsi tirik qaldimu? Mən uningə Hudaning xapaitini kərsitəy dəwatimən, — dedi. Ziba padixahqa: Yonatanning bir oqli tirik qaldi; uning ikki puti aqsaydu — dedi.□ ■

⁴ Padixah uningdin: U kəyərdə, dəp soridi. Ziba padixahqa: U Lo-Dibarda, Ammiəlning oqli Makirning əyidə turidu — dedi.

⁵ Xunga Dawut padixah kixi əwətip uni Lo-Dibardin, Ammiəlning oqli Makirning əyidin elip kəldi.

⁶ Saulning nəwrisi, Yonatanning oqli Məfiboxət Dawutning aldiqə kəlgəndə, yüzini yərgə yikip, təzim kildi. Dawut: Sən Məfiboxətmu? — dəp qaqiriwidi, u: Pəkir xu! — dəp jawap qayturdi.

■ 9:2 2Sam. 16:1-4; 19:17 □ 9:3 «Yonatanning bir oqli tirik qaldi; uning ikki puti aqsaydu» — Zibaning bu sözni deyixi, bəlkim, Dawutning Saulning jəmətidikilərnə izdəxtiki məksiti öz təhtigə həqkəndə təhdit bolmasliqi üqün, ularni yokitix, dəp oylisa kerək; xunga u Məfiboxətni aqsak dəydu — aqsak bir adəm təhtkə həqkəndə təhdit bolmaydu, əlwəttə. ■ 9:3 2Sam. 4:4

⁷ Dawut uningõja: Kõrkmiõqin, atang Yonatan üqün, sanga xapaæt kilmay qalmaymæn; bowang Saulning hæmmæ yær-zeminlirini sanga qayturup beræy, sæn hæmixæ mening dastihinimdin õizalinisæn — dedi. □

⁸ Mæfiboxæt tæzim kilip: Qulung nemæ idi, mændæk bir ølük it aliyliri kædirligüdæk nemæ idim? — dedi.

⁹ Andin padixah Saulning hizmætkari Zibani qakirip uningõja: Saulning wæ pütkül ailisin-ning hæmmæ tællukatini mana mæn õojangning oõlining kõiõja bærdim.

¹⁰ Sæn bilæn oõulliring wæ hizmætkarliring uning üqün xu zeminda terikqilik kilip, qikqan mæhsulatlirini õojangning oõliõja yeyixkæ tapxurunglar. Oõojangning oõli Mæfiboxæt mæn bilæn hæmixæ hæmdastihan bolup õizalinidu, — dedi (Zibaning on bæx oõli wæ yigirmæ hizmætkari bar idi).

¹¹ Ziba padixahqa: Oõojam padixah kulliriõja buyruõjanning hæmmisigæ kæminiliri æmæl kilidu, — dedi. Padixah Dawut yænæ: Mæfiboxæt bolsa padixahning bir oõlidæk dastihinimdin taam yesun — dedi.

¹² Mæfiboxætning Mika degæn kiqik bir oõli bar idi. Zibaning øyidæ turuwatqanlarning hæmmisi Mæfiboxætning hizmætkarliri boldi.

¹³ Æmdi Mæfiboxæt Yerusalemda turatti; qünki u hæmixæ padixahning dastihinidin taam yæp turatti. Uning ikki puti aqsak idi.

□ **9:7 «bowang Saul»** — ibranij tilida «atang Saul» degæn söz bilæn ipadiliniðu. «Ata» degænning ibranij tilida mænisi kængdur.

10

Dawut wə Ammoniylar

1Tar. 19:1-19

¹ Keyin xundak ix boldiki, Ammoniylarning padixahı ɛldi wə uning Hənanun degən oqlı ornida padixahı boldi.

² Dawut bolsa: Uning atisi manga iltipat kərsətkəndək mən Nahaxning oqlı Hənanuqa iltipat kərsitəy, — dedi. Andin Dawut atisinin pətisigə *Hənanuning* kənglini soraxka öz hizmətkarlıridin birnəqqini mangdurdi. Dawutning hizmətkarlıri Ammoniylarning zeminiqa kəlgəndə,

³ Ammoniylarning əməldarlıri oqjisi Hənanuqa: Sili Dawutni rastla atilirining hərmiti üqün qaxlırioqa kəngül sorap adəm əwətiptu, dəp qaramla? Dawutning hizmətkarlırini qaxlırioqa əwətkini xəhərnı paylap uningdin məlumat elix, andin bu xəhərnı aqdurux üqün əməsmu? — dedi.

⁴ Xuning bilən Hənanun Dawutning hizmətkarlırini tutup, saqallirining yerimini quxürüp, kiyimlirining bəldin təwinini kəstürüp, kətini eqip kətküzüwətti.

⁵ Bu həwər Dawutka yətküzüldi; u ularni kütüwelixka aldioqa adəm mangdurdi; qünki ular intayin nomus həs kıləanidi. Padixah ularqa: Saqal-burutunqlar əskiqlilik Yeriho xəhiridə turup, andin yenip kelinglar, — dedi.

⁶ Ammoniylar əzlırining Dawutning nəpritigə uqrioqanlıqini bilip, adəm əwətip Bəyt-Rəhəbdiki Suriylər bilən Zobaqdiki Suriylərdin yigirmə ming piyadə əskər, Maakaḥning

padixahidin bir ming adəm wə Tobdiki adəmlərdin on ikki ming adəmni yallap kəldi.

⁷ Dawut buni anglap, Yoabning pütkül jənggiwar qoxunini *ularning aldiğa* mangdurdi.

⁸ Ammoniylar qikip xəhərning dərwasisining aldidə səp tüzidi; Zobaḥ bilən Rəhəbdiki Suriylər wə Tob bilən Maakahning adəmliri dalada səp tüzidi; □

⁹ Yoab jəngning aldi həm kəynidin bolidiqanliqığa kəzi yetip, Israildin bir kisi sərhil adəmlərni ilqap, Suriyələrgə qarxi səp tüzidi;

¹⁰ qaloqanlarni Ammoniylarğa qarxi səp tizqin dəp inisi Abixayning qolığa tapxurp, uningğa:

¹¹ — Əgər Suriylər mənə küqlük kəlsə, sən mənə yardım bərgəysən; əmma Ammoniylar sənə küqlük kəlsə, mən bərip sənə yardım bərey.

¹² Jür'ətlik bolqin! Öz həlkimiz üqün wə Hudayimizning xəhərliri üqün baturluk qilayli. Pərwərdigar Əzigə layiq kərünginini qilqay! — dedi.

¹³ Əmdi Yoab wə uning bilən bolqan adəmlər Suriyələrgə hujum qiloqli qikti; Suriylər uning aldidə qaqti.

¹⁴ Ammoniylar Suriylərnin qaqqinini kərgəndə, ularmu Abixaydin qeqip, xəhərgə kiriwaldi. Yoab bolsa Ammoniylar bilən jəng qilixtin qekinip, Yerusalemqə yenip kəldi.

¹⁵ Suriylər bolsa əzlrininin Israillarning aldidə məqlup bolqinini kərgəndə, yənə jəm boluxti.

□ **10:8 «xəhərning dərwasisi»** — «xəhər» bəlkim ularning paytəhti Rabbahni kərsitidu (14-ayətni kərüng).

16 Hādād'ezər adəmlərni əwətip, Əfrat dəryasining neri tərpidiki Suriylərni *yardəmgə* qakirip, ularni yətkəp kəldi; ular Helam xəhīrigə kəlgəndə, Hādād'ezərning qoxunining sərdari Xobak ularoqa baxqilik qildi.

17 Bu həwər Dawutka yətkəndə, u pütkül Israilni yiqdurup, Iordan dəryasidin ətüp, Helam xəhīrigə bardı. Suriylər Dawutka qarxi səp tizip, uningoqa hujum qildi.

18 Suriylər yənə Israildin qaqtı. Dawut bolsa yəttə yüz jəng hərwilikni, kirik ming atlik əskərnı kirdi həm qoxunining sərdari Xobakni u yərdə əltürdi. □

19 Hādād'ezərgə bekinəqan həmmə padixahlar əzlrining Israil aldida yengilginini kərgəndə, Israil bilən sülh kilixip ularoqa bekindi. Xuningdin keyin Suriylər Ammoniylaroqa yənə yardəm birixkə jür'ət kilalmidi.

11

Dawutning eoqir gunahı

1 Xundak boldiki, yengi yilning bexida, padixahlar jənggə atlanəqan waqıtta Dawut Yoabni adəmliri bilən həmdə həmmə Israilni jənggə mangdurdi; ular Ammoniylarning

□ **10:18 «kirik ming atlik əskər»** — yaki «kirik ming piyadə əskərnı» — «1Tar.» 19:18ni kəring. Xu yərdə «yəttə ming jəng hərwisi» deyilidu. Pərqining səwəbi bəlkim: (1) qolimizdiki kəqürmilərdə kəqürgüqining səwənliki boluxı mumkin; (2) ikki ayəttə hatiriləngən sanlarnı hesablaş nuqtisi ohximaydıqan boluxı mumkin.

zeminini wəyran kilip, Rabbah xəhirini muhasirigə aldi. Lekin Dawut Yerusalemda kaldı. □ ■

² Bir küni kəqtə Dawut kariwattin kəpup, padixah ordising əgizisidə aylinip yürətti; əgzidin u munqida yuyuniwatkan bir ayalni kərđi. Bu ayal bək qıraylık idi.

³ Dawut adəm əwətip, ayalning həwirini soridi; birsi uningoqa: — Bu Eliamning kızı, Hıttiy Uriyaning ayali Bat-Xeba əməsmu? — dedi.

⁴ Dawut kixi əwətip, uni kexioqa əkəltürđi (u waqıtta u adəttin pakliniwatkanıdı). U uning kexioqa kəlgəndə, Dawut uning bilən billə boldi; andin u əz əyigə yenip kətti. □ ■

⁵ Xuning bilən u ayal hamilidar boldi, həm Dawutka: Mening boyumda kəptu, dəp həwər əwətti.

⁶ Xuning bilən Dawut Yoabka həwər yətküzüp: Hıttiy Uriyani mening keximoqa əwətinglar, dedi. Yoab Uriyani Dawutning kexioqa mang-đurđi.

⁷ Uriya Dawutning kexioqa kəlgəndə, u Yoabning həlini, həlkning həlini wə jəng əhwalini soridi.

□ **11:1 «yengi yilning bexida»** — Huda Yəhudiy həlkiğə tapxurojan kalendar boyiqə «yengi yil» ətiyazda baxlinatti («Mis.» 12:1). ■ **11:1** 1Tar. 20:1-3 □ **11:4 «u waqıtta u adəttin pakliniwatkanıdı»** — yaki «u waqıtta u yengila paklanoqanıdı». Musoqa qüxürülgən qanun boyiqə («Law.» 15:19-20) ər kixining əz ayalining adət waqtida (7 kün həsablinatti) uning bilən billə yetixioqa bolmaytti, bolmisa u ibadətə nisbətən «napak» kilinatti (ayal kixining «adəttin yengila paklanoqan» waqtida hamilidar boluxi əng mumkin boləjan waqıt, əlwəttə). «Pak» bolsun «napak» bolsun baxka birsining ayaliəqa tegix intayin eoqır gunahđur, əlwəttə. ■ **11:4** Law. 15:19-24; 18:19

8 Andin Dawut Uriyaqa: Öz öyüggə berip putliringni yuqin, dedi. Uriya padixahning ordisidin qiqqanda, padixah kəynidin uningqa bir sowqa əwətti. □

9 Lekin Uriya öz öyigə barmay, padixahning ordisining dərwasisida, oqjisining baxqa kul-hizmətkarlırining arisida yatti.

10 Ular Dawutqa: Uriya öz öyigə barmidi, dəp həwər bərdi. Dawut Uriyadin: Sən yirak səpərdin kəlding əməsmu? Nemixka öz öyüggə kətmiding? — dəp soridi.

11 Uriya Dawutqa: Mana, əhdə sanduqi, Israillar wə Yəhudalar bolsa kəpilərdə turup, oqjam Yoab bilən oqjamning hizmətkarliri oquq dalada qedir tikip yetiwatsa, mən yəp-iqip, ayalim bilən yetixka öyümgə baraymu? Sening jening bilən wə həyating bilən kəsəm kilimənki, mən undaq ixni kilməymən — dedi.

12 Dawut Uriyaqa: Bүgün bu yərdə kələin, ətə seni kətküzwetimən, — dedi. Uriya u küni wə ətisi Yerusalemda qaldi.

13 Dawut uni qakirip həmdastihan kilip, yəp-iqküzüp məst kildi. Lekin xu keqisi Uriya öz öyigə barmay, qikip oqjisining kul-hizmətkarlırining arisida öz kariwitida uhlidi.

14 Ətisi Dawut Yoabqa hət yezip, Uriyaning aloqaq ketixigə bərdi.

15 Həttə u: Uriyani sokux əng kəskin bolidioqan aldinqi səptə turoquzoqin, andin uning

□ **11:8 «Öz öyüggə berip...»** — ibranıy tilida «Öz öyüggə qüxüp» — orda Yerusalemning bək yukiri bir jayida idi. **«putliringni yuqin...»** — demək, «rahətlən».

öltürülüxi üqün uningdin qekinip turunglar, döp yazoanidi.

¹⁶ Xuning bilən Yoab xəhərnı kəzıtıp, Uriyani palwanlar *kəskin sokuxқан* yərgə mangdurdi.

¹⁷ Xəhərdiki adəmlər qikip, Yoab bilən sokuxқanda həlқtin, yəni Dawutning adəmliridin birnəqqisi yikildi; Uriyamu əldi.

¹⁸ Yoab adəm əwətip jəngning həmmə wəkəliridin Dawutқа həwər bərdi.

¹⁹ U həwərqigə mundaq tapilidi: Padixahқа jəngning həmmə wəkəlirini döp boləjiningda,

²⁰ əgər padixah oğzəplinip seningdin: Sokuxқanda nemixқа xəhər sepiloqa xundaq yeqin bardinglar? Ularning sepilidin ya atidioanlikini bilməmtinglar?

²¹ Yərubbəxətning oqlı Abimələkni kim əltürginini bilməmsən? Bir hotun sepildin uningqa bir parqə yarəjunqaq texini etip, u Təbəz xəhiridə əlmidimu? Nemixқа sepiloqa undaq yeqin bardinglar? — Desə, sən: Silining қulliri Hıttiy Uriyamu əldi, döp eytkin — dedi. □ ■

²² Həwərqi berip Yoab uningqa tapxurup əwətkən həwərning həmmisini Dawutқа döp bərdi.

²³ Həwərqi Dawutқа: Dүxmənlər bizdin küqlük kelip, dalada bizgə hujum kildi; lekin biz ularqa zərbə berip qekindürüp, xəhərning dərwazisioiqə қоqliduk.

²⁴ Andin ya atқuқilar sepildin қul-

□ **11:21 «Bir hotun sepildin uningqa bir parqə yarəjunqaq texini etip, u ... əlmidimu?»** — bu wəqə «Hak.» 9:50-57də tepilidu. ■ **11:21** Hak. 9:52, 53

hizmatkarliringoʻya ya etip, padixahning kul-hizmatkarliridin birnəqqini oltürdi. Kulliri Uriyamu o'ldi — dedi.

²⁵ Dawut həwərqigə: Yoabka mundak degin: — Bu ix nəziringdə eolir bolmisun, kiliq ya uni ya buni yəydu; xəhərgə bololan hujuminglarni kattik kilip, uni oqulitinglar, dəp eytip uni jür'ətləndürgin — dedi.

²⁶ Uriyaning ayali eri Uriyaning o'lginini anglap, eri üçün matəm tutti.

²⁷ Matəm künliri o'tkəndə Dawut adəm əwətip uni ordisiyoʻya kəltürdi. Xuning bilən u Dawutning ayali bolup, uningoʻya bir oqul tuoqdi. Lekin Dawutning kilolan ixi Pərwərdigarning nəziridə rəzil idi.

12

Natan pəyoʻqəmbər Dawutka tənbiḥ beridu

¹ Pərwərdigar Natanni Dawutning kəxiyoʻya mangdurdidi. U Dawutning kəxiyoʻya kelip uningoʻya mundak dedi: «Bir xəhərdə ikki adəm bar bolup, birsi bay, yənə birsi kəmbəoʻqəl idi.

² Bayning intayin tola qoy wə kala padiliri bar idi.

³ Lekin kəmbəoʻqəlning o'zi setiwelip bakkan kiqik bir saollik kozidin baxka bir nərsisi yok idi. Koza kəmbəoʻqəlning o'vidə baliliri bilən təng əsüp qong boldi. Koza uning yeginidin yəp, uning iqkinidin iqip, uning kuqikida uhlidi; uning nəziridə u öz kizidək idi.

4 Bir küni bir yoluqi bayningkigə kəldi. Əmma u özigə kəlgən mehman üqün ezining qoy yaki kala padiliridin birini yegüzüxkə təyyarlaşka kəzi kıymay, bəlki kəmbəəşəlning qozisini tartiwelip soyup, kəlgən mehman üqün təyyarlıdı».

5 Dawut buni anglap u kixigə kattıq oşəzəpləndi. U Natanəşə: Pərwərdigarning hayati bilən *qəsəm kılımənki*, xuni kıləşən adəm əlümğə layıqtur!

6 U həq rəhımdillik kərsətməy bu ixni kıləşini üqün qozioşə tət həssə tələm təlisun — dedi. □ ■

7 Natan Dawutka: Sən dəl xu kixidursən! İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən seni İsrailning üstidə padixah boləşili məsih kıldim wə Saulning qolidin kütquzdum; ■

8 Mən oşəşəning jəmətini sanga berip, oşəşəning ayallirini kuqıkingəşə yatkuşup, İsrailning jəməti bilən Yəhudaning jəmətini sanga bərdim. Əğər sən buni az kərgən bolsang, Mən sanga yənə həssiləp berəttim; □

9 Nemixka Pərwərdigarning səzini kəzgə ilmay, uning nəziridə rəzil boləşanni kılding? Sən Hıttiy Uriyani kiliq bilən əltürgüzüp, uning ayalini əzünggə ayal kılding, sən uni Ammoniy-larning kiliqi bilən kətl kılding.

10 Əmdi sən Meni kəzgə ilmay, Hıttiy Uriyaning ayalini əzünggə ayal kıləşining üqün, kiliq sening əyüngdin ayrılmaydu».

□ 12:6 «**bu ixni kıləşini üqün qozioşə tət həssə tələm təlisun**» — «Mis.» 22:1ni kəşüng. ■ 12:6 Mis. 22:1 ■ 12:7 1Sam. 16:13 □ 12:8 «**Mən oşəşəning jəmətini sanga berip, oşəşəning ayallirini kuqıkingəşə yatkuşup...**» — «oşəşə» Saul padixahni kərsitidu.

11 Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana öz öyüngdin sanga yamanlik kəltürüp, kəzliringning aldidə ayalliringni elip, sanga yəkin birsigə berimən, u bolsa küpkündüzdə ayalliring bilən yatidu. ■

12 Sən bolsang u ixni məhpiy kilding, lekin Mən bu ixni pütkül Israilning aldidə kündüzdə kəlimən» — dedi.

13 Dawut Natanə: — Mən Pərwərdigarning aldidə gunah kildim — dedi. Natan Dawutka: Pərwərdigar həm gunahingdin ötti; sən ölməysən.

14 Həlbuki, bu ix bilən Pərwərdigarning düxmənligigə kupurluk kəlixkə pürsət bərgining üqün, seningdin tuquloqan oqul bala qoqum əlidu, — dedi.

15 Xuning bilən Natan öz öyigə kaytip kətti. Pərwərdigar Uriyaning ayalidin Dawutka tuquloqan balini xundak urdiki, u kattik kesəl boldi.

16 Dawut bala həkkidə Hudaə yelindi. U roza tutup, keqilərdə iqkirigə kirip yərdə düm yatatti.

□

17 Uning jəmätining aqsakalliri kəpup uning kəxiə qə berip, uni yərdin kəpürməqə boldi; lekin u unimidi wə ular bilən tamak yeyixni rət kildi.

18 Yəttinqi küni bala əldi. Dawutning hizmətkarlıri bala əldi, degən həwərnı uningə berixtin kərkup: «Bala tirik wəqitida padixah

■ 12:11 Kəan. 28:30; 2Sam. 16:22 □ 12:16 «U roza tutup, keqilərdə iqkirigə kirip yərdə düm yatatti» — yaki «U roza tutup, keqidə iqkirigə kirip yərdə düm yatti».

bizning sۆzlimizgə kulaq salmidi, əmdi biz qandakmu uningə bala əldi, dəp həwər berimiz? U özini zəhimləndürüxi mumkin!» — deyixti.

¹⁹ Ləkin Dawut hizmətkarlırining piqirlaxqinini kərüp, balining əlginini ukti. Xunga Dawut hizmətkarlıridin: Bala əldimu? dəp soridi. Ular: Əldi, — dəp jawab bərdi.

²⁰ Xuning bilən Dawut yərdin qopup, yuyunup, *huxbuy* may bilən məsihlinip, kiyimlırını yənggüxləp, Pərwərdigarning əyigə kirip ibadət kildi; andin əz əyigə kaytip əzigə tamaq əkəltürüp yedi.

²¹ Hizmətkarliri uningə: Silining bu nemə kıləanlıri? Bala tirik qəoqda roza tutup yioqlidila, ləkin bala əlgəndin keyin qopup tamaq yedila, — dedi.

²² U: Mən: «Kim bilsun, Pərwərdigar manga xapaət kərsitip, balini tirik qaldurarmikin» dəp oylap, bala tirik wəqıttta roza tutup yioqlidim.

²³ Ləkin əmdi u əlgəndin keyin nemixka roza tutay? Mən uni yandurup alalaymənmu? Mən uning yenioqə barimən, ləkin u yenimoqə yenip keləlməydu, — dedi

²⁴ Dawut ayali Bat-Xebaəqə təsəlli bərdi. U uning kəxiəqə kirip uning bilən yatti; u bir oqul tuəqiwidi, Dawut uni Sulayman dəp atidi. Pərwərdigar uni səydi, □ ■

²⁵ wə Natan pəyoqəmbər arkilik wəhiy yətküzüp,

□ **12:24 «Dawut uni Sulayman dəp atidi»** — «Sulayman» ibraniy tilida «xalom» — aman-tinqlik, hatirjəmlik degən mənidiki söz bilən munasiwətlik. ■ **12:24** 1Tar. 22:9; Mat. 1:6

uningoşa Pərwərdigar üqün «Yədidiya» dəp isim koydi.□

Dawutning qoxunliri Ammoniylarni məşlup kılıdu

1Tar. 20:1-3

²⁶ Yoab Ammoniylarning xaşanə paytəhti Rabbahka hujum kılıp uni aldi. ■

²⁷ Andin Yoab həwərqilərnı Dawutning kexioşa mangdurup: Mən Rabbahka hujum kılıp, xəhərning su bar kışmini aldim.

²⁸ Həzir sən qaloşan əskərlərnı yioşıp, xəhərni qamal kılıp, uni ixoşal kılöşin; bolmisa mən xəhərni alsam, mening ismim bilən atilixi mumkin — dedi.

²⁹ Xunga Dawut həmmə həlkni jəm kılıp, Rabbahka hujum kılıp uni aldi.

³⁰ U ularning padixahining tajini uning bexidin aldi. Uning üstidiki altunning eoşirlioşi bir talant idi, wə uning kəzidə bir gəhər bar idi. Kixilər bu tajni Dawutning bexioşa kiygüzdi, Dawut bolsa u xəhərdin nuroşun olja aldi.□ ■

³¹ Əmma u yərdiki həlkni xəhərdin qikirişip ularni hərə, haman tepidioşan tirnilar wə təmür paltılar bilən ixlətti yaki humdanda kattik əmgəkkə saldi; Dawut Ammoniylarning həmmə

□ **12:25** «Natan pəyoşəmbər arkılık ... uningoşa ... «Yədidiya» dəp isim koydi» — «Yədidiya»: «Pərwərdigar səyşən», degən mənıdə. ■ **12:26** 1Tar. 20:1-3 □ **12:30** «altanning eoşirlioşi bir talant idi» — «bir talant» bəlkim 34 kilogramdur. «uning kəzidə bir gəhər bar idi» — yaki «uningoşa birnəşqə gəhər qadaldi». ■ **12:30** 1Tar. 20:2

xəhərlikdə xundak kildi; andin Dawut barlik həlk bilən Yerusalemoğa yenip kəldi. □ ■

13

Dawutning kızı Tamar ziyankəxlikkə uqraydu

¹ Dawutning oqli Abxalomning Tamar degən qiraylik bir singlisi bar idi. Bu ixlardin keyin, Dawutning oqli Amnon uningə axik bolup kaldi.

² Amnon singlisi Tamarning ixkida xunqə dərd tarttiki, u kesəl bolup kaldi. Əmma Tamar tehi kız idi; xuning bilən Amnonoğa uni bir ix qilix mumkin bolmaydişandək kərüdi.

³ Lekin Amnonning Yonadab isimlik bir dosti bar idi. U Dawutning akisi Ximeahning oqli idi. Bu Yonadab tolimu hiyliğər bir kixi idi.

⁴ U Amnonoğa: Sən padixahning oqli turup, nemixka kündin küngə bundak jüdəp ketisən? Kəni, manga eytip bər, dedi. Amnon uningə: Mən inim Abxalomning singlisi Tamaroğa axik boldum, dedi. □

⁵ Yonadab uningə: Sən aqrip orun tutup, yetip qaloğan boluwal; atang seni kərgili kəlgəndə uningə: Singlim Tamar kelip manga tamak

□ **12:31** «u ... ularni hərə, haman tepidişan tırnilar wə təmür paltılar bilən ixlətti yaki humdanda kattik əmgəkkə saldi» — baxka birhil tərjimisi: «u ... ularni hərillərnin tegigə besip yaki haman tepidişan tırnilar astioğa yaki paltinin astioğa aldi yaki ularni humdandin ötküzdi» (demək, ularni intayin kiyindi). ■ **12:31** 1Tar. 20:3 □ **13:4** «kündin küngə ...» — ibraniy tilida «ətigəndin ətigəngə...».

bərsun; uning tamak ətkinini kərüxüm üqün, aldimda tamak etip bərsun, mən uning qolidin tamak yəy, dəp eytkin, dedi.

⁶ Xuning bilən Amnon yetiwelip özini kesəl kərsətti. Padixah uni kərgili kəlgəndə, Amnon padixahqa: Ətünimən, singlim Tamar bu yərgə kelip, manga ikki qoturmaq təyyar qilip bərsun, andin mən uning qolidin elip yəy, dedi.

⁷ Xuning bilən Dawut ordisoğa adəm əwətip Tamarğa: Səndin ətünimənki, akang Amnonning əyigə berip, uningğa yegüdək bir nemə təyyarlap bərgin, dəp eytti.

⁸ Tamar Amnonning əyigə bardi; u yatqanidi. U un elip yuqurup, qoturmaqlarni kəz aldida ətti.

⁹ Andin u qoturmaqni qazandin elip, uning aldioğa koydi. Lekin u yigili unimidi; u: — Həmmə adəm mening kəximdin qikip kətsun, dedi. Xuning bilən həmmə kixilər uning kəxidin qikip kətti.

¹⁰ Andin Amnon Tamarğa: Taamni iqkiriki hujrioğa elip kirgin, andin qolungdin elip yəymən, — dedi. Tamar əzi ətkən qoturmaqni iqkiriki hujrioğa, akisi Amnonning kəxioğa elip kirdi.

¹¹ Tamar ularni uningğa yegüzüp koymaqqi boluwidi, u uni tutuwelip: I singlim, kəl! Mən bilən yatqin! dedi.

¹² Lekin u uningğa jawab berip: Yak, i aka, meni nomusqa koymioqin! Israilda bundak ix yok! Sən bundak pəskəxlik kilmioqin!

¹³ Mən bu xərməndiqilikni qandakmu kətürüp yürələymən?! Sən bolsang Israilning arisidiki əhməklərdin bolup qalisən. Ətünüp qalay,

pəkət padixahқа desəngla, u meni sanga təwə boluxtin tosimaydu, — dedi.

14 Lekin u uning səzigə kulak salmidi. U uningdin küqlük kelip, uni zorlap ayaq asti kilip uning bilən yatti.

15 Andin Amnon uningğa intayin kattik nəprətləndi; uning uningğa bolqan nəpriti uningğa bolqan əslidiki muhəbbitidin ziyadə boldi. Amnon uningğa: Qopup, yoka! — dedi.

16 Tamar uningğa: Yak! Meni həydidən gunahing sən həli manga kilqan xu ixtin bəttərdur, dedi. Lekin Amnon uningğa kulak salmidi,

17 bəlkı hizmitidiki yax yigitni qakirip: Bu *hotunni* manga qaplaxturmay, sirtka qikiriwət, andin ixikni taqap koy, dedi. □

18 Tamar tolimu rəngdar bir kənglək kiygənidi; qünki padixahning tehi yatlık bolmiqan kızliri xundak kiyim kiyətti. Amnonning hizmətkari uni qoqlap qikirip, ixikni takiwaldi.

19 Tamar bexioqa kül qeqip, kiygən rəngdar kənglikini yirtip, kolini bexioqa koyup yioqliqan peti ketiwatatti.

20 Akisi Abxalom uningğa: Akang Amnon sən bilən yattimu? Hazırqə jim turoqin, singlim. U sening akang əməsmu? Bu ixni kənglüggə almioqin, — dedi. Tamar akisi Abxalomning öyidə kəngli sunuq halda turup kaldı.

21 Dawut padixahmu bolqan barlık ixlarni anglap intayin aqqiklandı.

□ 13:17 «**bu hotunni manga qaplaxturmay...**» — ibraniy tilida «buni manga qaplaxturmay...».

22 Abxalom bolsa Amnonoʻga ya yahxi, ya yaman heq gap kilmidi. Qunki Abxalom singlisi Tamarni Amnonning horliqanlikidin uni oq keratti.

Abxalom Amnonni oltüridu

23 Tolux ikki yil o'üp, o'fraimoʻga yekin Baal-Hazorda Abxalomning kirkiuqiliri qoylirini kirkiwatatti; u padixahning hamma o'qullirini taklip kildi. □

24 Abxalom padixahning kexioʻga kelip: Mana kulliri qoylirini kirkitiwatidu, padixah wə hizmatkarlirining silining kulliri bilən billə berixini o'tünimən, — dedi.

25 Padixah Abxalomoʻga: Yaq, o'qlum, biz həmmimiz barmayli, sanga o'qirqilik qūxūp qalmisun, — dedi. Abxalom xunqə desimu, u baroʻqili unimidi, bəlki uningoʻga amət tilidi.

26 Lekin Abxalom: o'gər berixka unimisila, akam Amnonni biz bilən baroʻqili qoysila, — dedi. Padixah uningdin: Nemixka u sening bilən baridu?» — dəp soridi. □

□ 13:23 «**ikki yil o'üp,...** Baal-Hazorda Abxalomning kirkiuqiliri qoylirini kirkiwatatti» — ibranij tilida: «... ikki yil o'üp, ... Abxalomning ...Baal-Hazorda (qoy) kirkiuqiliri bar idi». □ 13:26 «**o'gər berixka unimisila, akam Amnonni biz bilən baroʻqili qoysila**» — Abxalom atisi Dawutning gu-manini kozoqap koymaslik uqun (təkəllup boyiqə) uni awwal taklip kilidu. U padixah ko'xulmasaliki mumkin, dəp bilətti (padixah dərwekə unimidi); xuning bilən u təkəllup bilən padixahning tunji o'qli Amnonni taklip kilalaytti.

27 Əmma Abxalom uni kəp zorliqini üqün u Amnonning, xundakla padixahning həmmə oqullirining uning bilən billə berixioqa qoxuldi.

28 Abxalom öz oqulamliroqa buyrup: Səgək turunglar, Amnon xarab iqip hux kəyp bolqanda, mən silərgə Amnonni urunglar desəm, uni dərhal öltürunglar. Qorkmanglar! Bularni silərgə buyruoquqi mən əməsmu? Jür'ətlik bolup baturluk kərsitinglar — dedi.

29 Xuning bilən Abxalomning oqulamli Amnonqa Abxalom əzi buyruoqandək qildi. Xuan padixahning həmmə oqulliri qopup, hər biri öz qeqirioqa minip qaqti.

30 Xundak boldiki, ular tehi yolda qeqip ketiwatkanda, «Abxalom padixahning həmmə oqullirini öltürdi. Ularning heq biri qalmidi» degən həwər Dawutka yətküzüldi.

31 Padixah qopup kiyimlirini yirtip yərdə düm yatti; uning həmmə qul-hizmətkarlıri bolsa kiyimliri yirtik qalda yenida turatti. ■

32 Əmma Dawutning akisi Ximeahning oqli Yonadab uningqa: — Oqojam, ular padixahning oqulliri bolqan həmmə yigitləni öltürdi, dəp hiyal qilmisila. Qünki pəkət Amnon əldi; u ix Amnonning Abxalomning singlisi Tamarni har qiloqan kündin baxlap Abxalomning aqzidin qiqarmioqan niyiti idi.

33 Əmdi oqojam padixah «Padixahning həmmə oqulliri əldi» degən oyda bolup kəngüllirini biaram qilmisila. Qünki pəkət Amnonla əldi — dedi.

34 Abxalom bolsa qeqip kətkənidi. *Yerusalemdeki*

kəzətqi oqlam kariwidi, mana, oqərb tərīpidin taoqning yenediki yol bilən nuroqun adəmlər keliwatatti.□

³⁵ Yonadab padixahqa: Mana, padixahning oqulliri kəldi. Dəl kulliri degəndək boldi — dedi.

³⁶ Səzini tūgitip turiwidi, padixahning oqulliri kelip kattik yioqa-zar kildi. Padixah bilən hizmətkarlimu kattik yioqlaxti.

³⁷ Lekin Abxalom bolsa Gəxurning padixahi, Ammihudning oqli Talmayning kexioqa bardi. Dawut oqli üqün hər küni həza tutup qayoqurdi.□

³⁸ Abxalom qeqip, Gəxuroqa berip u yərdə üq yil turdi.

³⁹ Dawut padixahning kəlbi Abxalomning yenioqa berixka intizar boldi; qünki u Amnonoqa nisbətən təsəlli tapkanidi, qünki u ölgənidi.□

14

Abxalom Yerusalemoqa kaytip kelidu

□ **13:34 «oqərb tərīpidin...»** — yaki «uning kəyni tərīpidin...». □ **13:37 «Abxalom bolsa Gəxurning padixahi, Ammihudning oqli Talmayning kexioqa bardi»** — Talmay Abxalomning qong atisi (apisining atisi) idi («1Tar.» 2:3).

□ **13:39 «Dawut padixahning kəlbi Abxalomning yenioqa berixka intizar boldi»** — bu ayətning birinqi qismi toqruqluk baxka birhil qüxəngə: «Dawut padixah kəlbidə «mən qikqip Abxalomni uray» degən niyəttin yenip qaldi».

¹ Əmdi Zəruiyaning oqli Yoab padixah qəlbining Abxaloməja təlmüriwatqanlığını baykidi. □

² Xuning üçün Yoab Təkoəja adəm əwətip u yərdin danixmən bir hotunni əkəldürüp uningə: Səndin ətünəy, özüngni matəm tutqan kixidək kərsitip qarilik kiyimi kiyip, özüngni ətirlik may bilən yaqlimay, bəlkə özüngni өлğüqi üçün uzun wakit həzidar boləjan ayaldək kəlip

□

³ Dawut padixahning qəxiəja berip uningəja mundək degin, — dedi.

Xundək kəlip, Yoab deməkqi boləjanlırini u ayələja өгətti.

⁴ Xuning bilən Təkoalik bu ayal padixahning aldiəja berip, təzim kəlip, bax urup: İ padixahim, meni kütquziwələjəyla, — dedi.

⁵ Padixah uningdin: Nemə dərding bar? dəp soridi. U jawap berip: Mən dərwəkə bir tul hotunmən! Erim өлüp kətti;

⁶ Dedəklirining ikki oqli bar idi. İkkisi etizlikta uruxup kəlip, ariəja qüxidəjan adəm bolmiəjaqqa, biri yənə birini urup öltürüp kəydi.

□ **14:1 «...Yoab padixah qəlbining Abxaloməja təlmüriwatqanlığını baykidi»** — baxqəja birhil təjimisidi: «...Yoab padixah qəlbining Abxaloməja өг boləjanlığını baykidi». Birək Yoabning ixlətkən tədbiridin (2-23) qaridənda, bizning təjrimimizni xu əhwaləja bəkrək maslixidu, dəp qaraymiz. □ **14:2 «özüngni ətirlik may bilən yaqlimay,...»** — ibraniy tilida «özüngni ətirlik may bilən məsihliməy,...». Kona zamanlarda ottura xərktiki əllər arisida kixilərdə (ərlər wə ayallardimu) yuzlırini ətirlik may bilən sürux aditi bar idi. Ləkin matəm tutqanlar qəyətuni bildürux üçün xundək qilmaytti.

⁷ Mana, hazır pütün öydikilər dedəklirigə karxi qorup, inisini öltürginini bizgə tutup bərgin; inisinin jenini elip, kətl kılqini üçün biz janqa jan alimiz. Xuning bilənmü miras aluqini yokitimiz, dəwatidu. Ular xundak kılıp yaloquz qaloqan qoqumni eqürüp, erimgə nə nam nə yər yüzidə əwladmu qalduroqili koymaydu, — dedi.

⁸ Padixah ayalqa: Öyüggə barqin, mən əhwalqa qarap sən toqruluk həküm qikirimən, — dedi.

⁹ Təkoalığ ayal padixahqa: I, oqjam padixah, bu ixta gunah bolsa, həmmisi mening bilən atamning jəməti üstidə bolsun, padixah wə uning təhti bilən munasiwətsiz bolsun, — dedi. □

¹⁰ Padixah: Birər kim sanga *bu toqruluk* gəp kilsa, uni mening qeximoqa elip kəlgin, u seni yənə awarə qilmaydiqan bolidu, — dedi.

¹¹ Ayal jawab berip: Undaqta padixah Pərwərdigar Hudalirini yad kılqayla, qanoqa qan intikam aluqularning oqlumni yokatmasliki üçün, ularning halak kılxiqoqa yol koymiqayla, — dedi. Padixah: Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm qilimənki, Sening oqlungning bir tal qeqi yərgə

□ **14:9 «bu ixta gunah bolsa,...»** — Musa pəyoqəmbərgə qüxürülgən qanun boyiqə, birsi baxqa birisini bikardin-bikar öltürgən bolsa, öltürülgüqining yekın uruq-tuqkanlirining uning üçün qisas elix hoküki bar idi («Qəl.» 35:9-34). Birsi birərsini tasadipiyliqtin öltürüp qoysa, öltürüqüki kixi qətəlgə yaqi «panahliq xəhiri»gə qaqs bolatti. Əmma muxu yərdə padixah xu ayalning tuqkanlirining «qisas elix»tin ibarət qanunluq hoküküni tosmaqqi bolidu. Keyin u xuni biliduki, həmmə səzlər pəkət bir təmsildur, halas.

qüxməydu, — dedi.□

¹² Lakin ayal: Dedəkliri oqjam padixahğa yənə bir sözni degili qoyqayla, dewidi, u: Eytqin — dedi.

¹³ Ayal yənə mundaq dedi: Əmdi sili nemixka Hudaning həlqigə xuningə qə oxax ziyanlıq bir ixni niyə qildila? Padixah xu gepi bilən özini gunahkar qilip bekitiwatidu, qünki u əzi palioqan kixini qayturup əkəlmidi.

¹⁴ Dərwəqə həmmimiz qoqum əlöp, yərgə təkülgən, qaytidin yioqiwaloqili bolmaydioqan sudək bolimiz. Lakin Huda adəmning jenini elixka əməs, bəlki Əz palanoqinini Əzigə qayturup əkilixkə ilaj qilidu.□

¹⁵ Əməliyətə, mening oqjam padixahğa xu ix toqrisidin səz qiloqili keliximning səwəbi, həlq meni qorqatti. Lakin dedəkliri: Bu gəpni padixahğa eytay! Padixah bəlkim əz qərisining iltimasini bəja kəltürər, degən oyda boldi.

¹⁶ Qünki padixah anglixi mumkin, qərisini həm oqlumni Hudaning mirasidin təng yoqatmaqci bolqan kixining qolidin qutkuzup qalar. □

¹⁷ Xunga dedəkliri, oqjam padixahning səzi manga aramlıq bərər, dəp oylidim. Qünki

□ **14:11 «padixah Pərwərdigar Hudalirini yad qiloqayla...»** — degəning mənisi bəlkim «padixah Pərwərdigarning nami bilən qəsəm qiloqayla...». □ **14:14 «Huda... palanoqinini Əzigə qayturup əkilixkə ilaj qilidu»** — ibraniy tilida: «Huda... Əzining palioqinini Əzidin palandi qaliwərməslikigə ilaj qilidu» degən səz bilən ipadilinidu. □ **14:16 «Hudaning mirasi»** — xübhışizki, tul hotun wə oqlioqə (Hudaning birnəqqə dəwr ilgiri Israil həlqining əjdadlırioqə tapxuroqan kərsətmisigə əsasən) («Yə.» 12:7 qatarlıqlar) miras qaloqan zeminini kərsitidu.

oqjam padixah Hudaning bir pərixtisidək yahxiyamanni pərk ətküqidur. Pərwərdigar Hudaliri sili bilən billə boləyay!

18 Padixah ayaləya jawab berip: Səndin ətünimənki, mən səndin sorimakqi boləyan ixni məndin yoxurmiəyəsən, dedi. Ayal: Oqjam padixah səz kılsila, dedi.

19 Padixah: Bu gəpliringning həmmisi Yoabning kərsətmisimu, kəndək? — dedi. Ayal jawab berip: I, oqjam padixah, silining janliri bilən kəsəm kılimənki, oqjam padixah eytkənliri ongoşimu, soləşimu kəymaydioyan həkikəttur. Dərwəkə silining kulliri Yoab manga xuni tapilap, bu səzlərnı dedəklirining əozioşə saldi. □

20 Yoabning bundək kılixı bu ixni həl kılix üqün idi. Oqjamning danalıki Hudaning bir pərixtisiningkidək ikən, zemında yüz berıwatkan həmmə ixlarnı bilidikən, — dedi.

21 Xuning bilən padixah Yoabka: Makul! Mana, bu ixka ijasət bərdim. Berip u yigit Abxalomni elip kəlgın, dedi.

22 Yoab yərgə yikilip bax urup, padixahka bəht-bərikət tilidi. Andin Yoab: I oqjam padixah, əz kəlungning təlipigə ijasət bərginingdin, əz kəlungning sening aldingda iltipət tapkınıni bəgün bildim, — dedi.

23 Andin Yoab kəzoşilip, Gəxuroşə berip Abxalomni Yerusalemoşə elip kəldi.

□ **14:19 «Yoabning kərsətmisi»** — ibraniy tilida: «Yoabning kəli». **«oqjam padixah eytkənliri ongoşimu, soləşimu kəymaydioyan həkikəttur»** — ibraniy tilida «Birsi oqjam padixah eytkənliridin ongoşimu, soləşimu burulsa, u həkikəttə turmaydu».

24 Əmma padixah: — U mening yüzümnü kərməy, əz əyigə barsun, degənidi. Xunga Abxalom padixahning yüzini kərməy, əz əyigə kətti.

25 Əmdi pütkül İsrail təwəsidə Abxalomdək qıraylık dəp mahtaloqan adəm yok idi. Tapinidin tartip qokkusioiqə uningda heq əyib yok idi.

26 Uning qeqini qüxürgəndə (u hər yılning ahirida qeqini qüxürətti; qeqi eoqirlixip kətkəqkə, xunga uni qüxürətti), qeqini padixahning «əlqəm taraza»si bilən tartsa ikki yüz xəkəl qıqatti. □

27 Abxalomdin üq oqul wə Tamar isimlik bir kız tuoquldi. Kızı tolimu qıraylık idi.

28 Abxalom padixahning yüzini kərməy, Yerusalemda toptoqra ikki yıl toxquqə turdi;

29 Abxalom Yoabka adəm mangdurup, əzini padixahning kexioqə əwətixini etündi, əmma u kəlgili unimidi. Abxalom ikkinqi kətim uning yenioqə adəm əwətti, lekin Yoab kelixni halimidi.

30 Xuning bilən Abxalom əz hizmətkarlirioqə: — Yoabning meningkigə yandax arpa teriklik bir parqə etizlikü bar. Berip uningqə ot koyunqlar, dəp buyrudi. Xundak qılip, Abxalomning hizmətkarliri Yoabning bu bir parqə etizlikioqə ot koydi.

31 Andin Yoab kəzoqilip Abxalomning əyigə kirip uningdin: Nemixka hizmətkarliring etizlikimoqə ot koydi! — dəp soridi.

32 Abxalom Yoabka jawab berip: Mana, mən sanga adəm əwətip: Keximoqə kəlsun,

□ 14:26 «**ikki yüz xəkəl**» — 1.4 kilogram boluxi mumkin.

andin padixahning qexioqa manga wakalitən baroquzup uningqa: Mən nemixka Gəxurdin yenip kəlgəndimən? U yərdə qalsam, yahxi bolattikən, dəp eytkuzmaqçi idim. Əmdi padixah bilən didarlaxsam dəymən; məndə kəbihlik bolsa, u meni öltürsun, — dedi.

³³ Xuning bilən Yoab padixahning qexioqa berip, uningqa bu həwərnı yətküzdi. Padixah Abxalomni qaqirdi; u padixahning qexioqa kelip, padixahning aldida təzim kilip bax urdi; padixah Abxalomni səydi.

15

Abxalom padixahqa isyan kətüridu

¹ Bu ixlardin keyin Abxalom əzigə jəng hərvisi bilən atlarnı təyyarlatti həm əz aldida yügüridiqan əllik əskərnı bekitti.

² Abxalom tang səhərdə qopup, dərwazioqa baridiqan yolning yenida turatti. Qaqan birsi dəwayimni kəssun dəp, padixahqa ərz tutkili kəlsə, Abxalom uni qaqirip: Sən qaysi xəhərdin kəlding, — dəp soraytti. U kixi: Qulung Israilning palanqi kəbilisidin kəldi, desə,

³ Abxalom uningqa: Mana, dəwayinglar durus wə hək ikən, lekin padixah tərıpidin əzigə wakalitən ərzingni anglaxka qoyulqan adəm yok, dəytti.

⁴ Andin Abxalom yənə: Kaxki, mən zeminda soraqçi kilinsam'idi, hər kimning ərzi yaki dəwayi

bolup, mening qeximoqa kəlsə, uningqa adalət kərsitəttim! — dəytti.

⁵ Birkim uningqa təzim qiloqli aldioqa barsa, Abxalom qolini uzutup, uni tutup səyəttili.

⁶ Abxalom xundak qilip padixahning həküm qikirixioqa kəlgən Israilning hərbir adəmlirining kəngüllirini utuwalattil.

⁷ Tət yil ətkəndə, Abxalom padixahqa: Mening Həbronda Pərwərdigarqa iqqən kəsimimni ada qilixim üqün, xu yərgə berixqa ijazət bərsəng;

□

⁸ qünki qulung Suriyədiki Gəxurda turənimda kəsəm iqip: Əgər Pərwərdigar meni Yerusalemoqa kaytursa, mən Pərwərdigarqa ibadət qilimən, dəp eytkənidi, — dedi.

⁹ Padixah uningqa: Tinq-aman berip kəlgin, dewidi, u qozqilip Həbronqa kətti.

¹⁰ Lekin Abxalom Israilning həmmə kəbililirigə məhpiy əlqilərnə mangdurup: Burqa awazini angliqininglarda: «Abxalom Həbronda padixah boldi!» dəp elan qilinglar, dedi.

¹¹ Əmdi ikki yüz adəm təklip bilən Abxalom bilən birgə Yerusalemdin barqanidi. Ular həkikiy əhwəldin bihəwər bolqəqqa, saddilik bilən barqanidi.

¹² Abxalom qurbanlik ətküzgəndə, u adəm əwətip Dawutning məslihətqisi bolqan Gilohluq Ahitofəlni əz xəhiri Gilohdin elip kəldi. Xuning bilən kəst barqanseri küqəydi, Abxalomqa əgəxkənlər barqanseri kəpüyüwatattil.

□ **15:7 «tət yil ətkəndə...»** — bəzi kona kəqürmilərdə «qirik yil ətkəndə...» deyilidu. Bu bəlkim kəqürmiqining hataliqidin bolqan.

Dawut Yerusalemdin kaqidu

13 Dawutka bir hawarqi kelip: Israilning adamlirining kongulliri Abxalomtoqa mayil boldi, — dedi.

14 Xuning bilan Dawut Yerusalemda uning bilan bolqan hamma kul-hizmatkarlirioqa: Qopup kaqayli! Bolmisa, Abxalomdin kutulalmaymiz. Ittik ketayli; bolmisa, u tuyuksiz ustimizga besip kelip, bizga bala kalturup xaher halkini kiliq bisi bilan uridu, dedi.

15 Padixahning kul-hizmatkarliri padixahqa: Olojam padixah nemə bekitsə, xuni kilimiz, dedi.

16 Xuning bilan padixah pütün ailisidikilorni elip, qikip katti; amma padixah kenizakliridin onni ordioqa qaraxka koydi.

17 Padixah qikip katkendə hamma halk uningqa əgaxti; ular Bayt-Mərħakta turup qaldi. □

18 Hamma hizmatkarliri uning bilan billə *Kidron ekininidin* otuwatatti; barliq Kəratiyələr, barliq Pələtiylər, barliq Gatliklar, yəni Gat xahiridin qikip uningqa əgəxkən altə yüz adəm padixahning aldida mangatti. □ ■

19 Padixah Gatlik Ittayoqa: Sən nemixka biz bilən barisən? Yenip berip padixahning qexida turoqin; qunki sən öz yurtungdin musapir bolup

□ **15:17 «Bayt-Mərħak»** — yaki «yiraqtiki orda». □ **15:18 «Kidron dəryasidin»** — bu sezlər ibranijy tekistidə yok, lekin «otuwatatti» degən söz bu mənini kersitidu (23-ayətni kərüng). Kidron ekini Yerusaleمنىng xərkiy tərapiğa yekin bolup, Iordan dəryasioqa mangoqanda uningdin otuxi kerək. ■ **15:18** 2Sam. 8:18; 1Pad. 1:38; 1Tar. 18:17

palanoqansən. □

²⁰ Sən pəkət tünügünla kəlding, mən bügün qandaxsigə seni özüm bilən billə sərsan qılay? Mən bolsam, nəgə baralisam, xu yərgə barimən. Qerindaxliringni elip yenip kətkin; Hudaning rəhim-xəpkiti wə həkikiti sanga yar boləqay! — dedi.

²¹ Lekin Ittay padixahqa jawab berip: Pərwərdigarning həyati bilən wə oqjam padixahning həyati bilən kəsəm kilmənki, məyli həyat yaki mamat bolsun, oqjam padixah kəyərdə bolsa, kulung xu yərdimu bolidu! — dedi.

²² Dawut Ittayqa: Əmdi sənmu berip *ekindin* ətkin, dedi. Xuning bilən Gatlik Ittay həmmə adəmliri wə uning bilən mangoqan barlik balaqakiliri ətöp kətti. □

²³ Həmmə həlk ətəwatqanda, pütkül xu yurttikilər qattik awaz bilən yioqlidi. Padixah özimu Kidron əkinidin ətkəndə, barlik həlk qəllük tərripigə qarap yol aldi. ■

²⁴ Wə mana, Zadok bilən Lawiylarmu Hudaning əhdə sanduqini kətürüp billə kəldi; ular Hudaning əhdə sanduqini yərdə koydi. Barlik həlk xəhərdin qikip ətküqə Abiyatar bolsa, qurbanliklarni sunup turatti. □

□ **15:19 «yenip berip padixahning kexida turoqin...»**

— Dawut «padixah» degən səzni ixlitip, Abxalom «yengi padixah»ni kərsitidu. 34-ayətnimu kəring. □ **15:22 «ekindin ətkin»** — bəlki Kidron dəryasidin (23-ayətni kəring). ■ **15:23**

Yh. 18:1 □ **15:24 «Barlik həlk xəhərdin qikip ətküqə Abiyatar bolsa, qurbanliklarni sunup turatti»** — baxqa birhil tərjimisi: «Barlik həlk xəhərdin qikip ətküqə Abiyatar saklap turup, andin ətti».

²⁵ Padixah Zadokka: Hudaning əhdə sanduqini xəhərgə yandurup elip kirgin. Mən əgər Pərwərdigarning közliridə iltipat tapsam, U qoqum meni yandurup kelidu wə U manga əhdə sanduqini wə Əz makanini yənə kərgüzidu;

²⁶ lekin U mening toqramda: Səndin hursənlikim yok, desə, mana mən; U meni qandak qilixni layik kərsə, xundak qilsun, — dedi.

²⁷ Padixah kahin Zadokka: Sən aldın kərgüqi əməsmu? Sən wə əz oqlung Ahimaaz wə Abiyatarning oqli Yonatan, yəni ikkinglarning ikki oqlunglar sanga həmrah bolup tinq-aman xəhərgə qaytkin.

²⁸ Mana, mən silərdin həwər kəlgüqə qəldiki ötkəllərdə kütüp turay, — dedi.

²⁹ Xuning bilən Zadok bilən Abiyatar Hudaning əhdə sanduqini Yerusalemoqa qayturup berip, u yərdə qaldı.

³⁰ Lekin Dawut Zəytun teqioqa qikkanda, bexini yepip yalang ayaq bolup yioqlawatatti; uning bilən boləqan həmmə həlkning hər biri bexini yepip yioqlap qikiwatatti.

³¹ Birsı kelip Dawutqa: Ahitofəlmü Abxalomning kəstige katnaxqanlar iqidə ikən, dedi. Xuning bilən Dawut dua qilip: I Pərwərdigar, Ahitofəlning məslihətini əhməkənilikkə aylاندurəqaysən, dedi.

³² Dawut taqning qokkisiəqə, yəni adəttə u məhsus Hudaəqə ibadət kilidiəqan jayəqə yətkəndə, Arkilik Huxay toni yirtik, bexiəqə topa-qang qeqiloqan həlda uning aldiəqə kəldi.

³³ Dawut uningəqə: Mening bilən barsang,

manga yük bolup qalisən;

³⁴ I lek in xəhərgə qayıp berip Abxalomça: I padixah, mən bügüngə kədər atangning qul-hizmətkari bolqandək, əmdi sening qul-hizmətkaring bolay, disəng, sən mən üqün Ahitofəlning məslihətini bikar kiliwetələysən.

³⁵ Mana Zadok wə Abiyatar degən kaşinlarmu xu yərdə sən bilən billə bolidu əməsmu? Padixahning ordisidin nemə anglisang, Zadok bilən Abiyatar kaşinlarça eytkin.

³⁶ mana, ularning ikki oqli, yəni Zadokning oqli Ahimaaz bilən Abiyatarning oqli Yonatanmu xu yərdə ularning yenida turidu. Hərnemə anglisang, ular arkilik manga həwər yətküzgin — dedi.

³⁷ Xuning bilən Dawutning dosti Huxay xəhərgə bardı; Abxalommu dəl xu qaşda Yerusalemoşa kirdi.

16

Dawut Zibadin sowoqatlarni qobul qilidu

¹ Dawut taşning qoqqisidin əmdila ətuxigə Məfiboxətning hizmətkari Ziba ikki yüz nan, bir yüz kixmix poxkili, yüz yazlıq mewə poxkili wə bir tulum xarabni ikki exəkkə artip uning aldişa qıkti. □

² Padixah Zibaça: Bularni nemə üqün əkəlding? dedi. Ziba: Exəklərnı padixahning ailisidikilər menixi üqün, nanlar bilən yazlıq miwilərnı

□ **16:1 «yüz yazlıq mewə poxkili»** — yaki «yüz ənjür poxkili».

oqulamlarning yeyixi üqün, xarabni qəldə hərıp kətkənlərnıng ıqıxı üqün əkəldım — dedi.

³ Padıxah: Oqjangnıng oqlı nədə? — dəp sorıdı. Zıba padıxahqa jawab berıp: U yənıla Yerusalemda qaldı, qünkı u: Bügün Israil jəmətıdıkılər atamnıng padıxahlıqını manga yandurup berıdı, dəp olturıdı — dedi. ■

⁴ Padıxah Zıbaoqa: Mana Məfıboxətning həmmısı sanga təwə bolsun, dewıdı, Zıba: Mən silıgə təzım kılımən; silıning aldılırıda ılıpat tapsam, ı oqjam padıxah, — dedi.

⁵ Dawut padıxah Bahurımqa kəlgəndə, mana Saulnıng jəmətıdın bolıqan, Geranıng oqlı Xıməy ısımlık bır adəm xu yərdın unıng aldıqqa qıktı; u bu yakka kəlgəq kımdu bırını qarıawatattı. ■

⁶ U Dawutnıng əzıgə wə Dawut padıxahnıng barlık hızmətkarlırıqqa qarap taxlarnı attı; həmmə həlk bılən barlık palwanlar padıxahnıng ong tərıpıdə wə sol tərıpıdə turattı.

⁷ Xıməy qarıqap: Yokal, yokal, həy sən kanhor, ıplas! □

⁸ Sən Saulnıng ornıda padıxah boldung, ləkın Pərwərdıgar unıng jəmətınıng kənını senıng bexıngqa kayturdı; əmdi Pərwərdıgar padıxahlıqını oqlung Abxalomnıng kılıqqa bərđı; mana, əzüngnıng rəzıllıkıng senıng üstünggə qüxtı, qünkı sən bır kanhorsən! — dedi.

⁹ Zəruiyanıng oqlı Abıxay padıxahqa: Nemıxqa

■ 16:3 2Sam. 19:27 ■ 16:5 1Pad. 2:8 □ 16:7 «həy sən kanhor, ıplas!» — «ıplas» ıbranıy tılıda: «İblis (Beliyal)ning oqlı».

bu ölük it oqjam padixahni qarqisun? U yergə berip uning bexini kəskili manga ijazət bərgəysən! — dedi.■

¹⁰ Lekin padixah: I Zəruiyaning oqulliri, mening bilən nemə karinglar? U qarqisa qarqisun! Əgər Pərwərdigar uningqa, Dawutni qarqioqin, dəp eytkən bolsa, undaқта kim uningqa: Nemixқа bundaқ қilisən? — deyalisun?

¹¹ Dawut Abixayqa wə barliқ hizmətkarlırioqa: Mana əz puxtumdin boləqan oqlum mening jennimni izdigən yərdə, bu Binyamin kixi uningdin artuқraq қilmamdu? Uni qarqioqili qoyəqin, qunki Pərwərdigar uningqa xundaқ buyruptu.

¹² Pərwərdigar bəlkim mening dərdlimni nəzirigə elip, bu adəmning bəgün meni qarqioqanlirining ornida manga yaxilik yandurar, dedi.

¹³ Xuning bilən Dawut əz adəmliri bilən yolda mengiwərdi. Ximəy bolsa Dawutning uduldiki taq baqrida mangoqəq qarqaytti həm tax etip topa-qəng qəqatti.

¹⁴ Padixah wə uning bilən boləqan həlқning həmmisi hərip, mənzilgə barəqanda u yərdə aram aldi.

Ahitofəlning məslihəti

¹⁵ Əmdi Abxalom barliқ Israillar bilən Yerusalemoqa kəldi; Ahitofəl uning bilən billə idi.

■ 16:9 1Sam. 24:15; 2Sam. 9:8

16 Dawutning dosti arkilik Huxay Abxalomning qexioqa kalgəndə, u Abxalomoqa: Padixah yax-isun! Padixah yax-isun! — dedi.

17 Abxalom Huxayoqa: Bu sening dostungoqa kərsitidioqan himmitingmu? Nemixka dostung bilən barmiding? — dedi.

18 Huxay Abxalomoqa: Yaq, undak əməs, bəlki Pərwərdigar wə bu həlk həmdə Israillarning həmmisi kimni tallisa, mən uningoqa təwə bolay wə uning yenida turimən.

19 Xuningdin baxka kimning hizmitidə bolay? Uning oqlining qexida hizmət qilmamdim? Sening atangning qexida hizmət qiləandək, əmdi sening qexingda hizmət qilay, — dedi.

20 Andin Abxalom Ahitofəlgə: Məslihətlixip yol kərsitinglar; kəndək kilsək bolar? — dedi.

21 Ahitofəl Abxalomoqa: Atangning ordisoqa qarioqili koyoqan kenizəkliri bilən billə yatqin; xuning bilən pütkül Israil sening əzüngni atangoqa nəprətlik qiləanliqingni anglaydu; xundək qilip sanga əgəxkənlərnin qolliri küqləndürüliu, dedi.

22 Xuning bilən ular Abxalom üqün ordininin əgzisidə bir qedir tikti; Abxalom həmmə Israilninin kəzliri aldida əz atisinin kenizəkliri bilən billə boldi.

23 U künlərdə Ahitofəlning bərgən məslihəti huddi kixi Hudadin sorap erixkən səz-kalamdək həsəblinatti. Uning Dawutka wə Abxalomoqa bərgən həmmə məslihətimu həm xundək qarilatti.

17

Ahitofəlning məslihəti bikar kīlinidu

¹ Ahitofəl Abxalomōa: Manga on ikki ming adəmni talliwelixka ruhsət bərsəng, mən bügün keqə kəzoqilip, Dawutni koqalay;

² Mən uning üstigə qūxkinimdə u hərıp, kolliri ajiz bolidu; mən uni aləxzadə kiliwetimən, xundakla uning bilən boləqan barlik həlk kaqıdu. Mən pəkət padixahnila urup əltürimən,

³ andin həmmə həlkni sanga bekindurup kayturimən. Sən izdigən adəm yoqalsa, həmmə həlk sening kəxingōa kaytidu; xuning bilən həmmə həlk aman-esən kalidu, dedi.□

⁴ Bu məslihət Abxalomōa wə Israilning barlik əksəkallirioa yaqti,

⁵ ləkin Abxalom: Arkilik Huxaynimu qakiringlar; uning səzinimu anglayli, — dedi.

⁶ Huxay Abxalomning kəxiōa kəlgəndə, Abxalom uningōa: Ahitofəl mundaq-mundaq eytti; u degəndək kilaylimu? Bolmisa, sən bir məslihət bərgin, — dedi.

⁷ Huxay Abxalomōa: Ahitofəlning bu waqıtta bərgən məslihəti yahxi əməs, — dedi.

⁸ Huxay yənə mundaq dedi: «Sən atang bilən adəmlirini bilisənōu — ular palwanlardur, hazır daladiki baliliridin juda kīlinəqan qixi eyiktək pəyli yaman. Atang bolsa həkikiy jəngqidur, əz adəmliri bilən birgə kənmaydu.

□ 17:3 «Sən izdigən adəm yoqalsa, həmmə həlk sening kəxingōa kaytidu» — ibraniy tilida: «Barlik adəmning kaytip kelixi, sən izdigən adəmning jeniōa barawərdur».

⁹ Mana u hozir bir oqarda ya baxqa bir yerdə məkünüwaləjan bolsa kerək. Mubada u awwal həlkimiz üstigə qüxsə xuni angliəjan hərkim: Abxaloməja əgəxkənlər kiroqinqilikka uqraptu, — dəydu. □

¹⁰ U wakitta hətta xir yürək palwanlarning yürəklirimu su bolup ketidu; qünki pütkül Israil atangning batur ikənlikini, xundakla uningəja əgəxkənlərləningmu palwan ikənlikini bilidu.

¹¹ Xunga məslihətim xuki, pütkül Israil Dandin tartip Bəer-Xebaəiqə sening qəxingəja tez yioqilsun (ular dengizdiki kumlardək kəptur!). Sən əzüng ularni baxlap jənggə qiqkin.

¹² Biz uni kəyərdə tapsaq, xəbnəm yərgə qüxkəndək uning üstigə qüxəyli. Xuning bilən uning əzi wə uning bilən boləjan kixilərdin heq kimmu qalmaydu.

¹³ Əgər u bir xəhərgə kiriwalsimu, pütkül Israil xu yərgə arəjamqilarni elip kelip, xəhərnəni hətta uningdiki kiqik xəqil-taxlarnimu qaldurmay sərəp əkilip, dərya jiloqisioə taxliwetimiz».

¹⁴ Abxalom bilən Israilning həmmə adəmliri: Arkilik Huxayning məslihəti Ahitofəlning məslihətidin yahxi ikən, deyixti. Qünki Pərwərdigar Abxalomning bexioə bala kəlsun dəp, Ahitofəlning yahxi məslihətinəning bikar qilinixini bekitkənidi.

¹⁵ Huxay Zadok bilən Abiyatar kaəinlarəja: Ahitofəlning Abxalom bilən Israilning aqsakallirioə bərgən məslihəti mundak-

□ **17:9 «Mubada u awwal həlkimiz üstigə qüxsə...»** — yaki «Dəsləptə həlk(imiz)din nəqqisi yiqilip öltürülsə,...»

mundaq, əmma mening məslihətim bolsa mundaq-mundaq;

¹⁶ hazır silər dərhal adəm əwətip Dawutqa: Bu keqidə qəlning keqikliridə qonmay, bəlki tez ətüp ketinglar, bolmisa padixah wə uning bilən boləqan həmmə həlk həlak boluxi mumkin, dəp yətküzüinglar — dedi.

¹⁷ U waqıtta Yonatan bilən Ahimaaz Ən-Rogəldə kütüp turatti; ular baxqilarning kərüp qalmasıki üqün xəhərgə kirmidi; bir dedəkning qikip ularəqə həwər berixi bekitildi. Ular berip Dawut padixahqa həwərnə yətküzdi.

¹⁸ Ləkin bir yax yigit ularni kərüp qəlip, Abxaloməqə dəp qoydi. Əmma bu ikkiylən ittik berip, Bahurimdiki bir adəmning əyigə kirdi. Bu adəmning həylisida kuduk bar idi; ular xuningəqə quxüp yoxurundi.

¹⁹ Uning ayali kudukning aəzioəqə yapquqini yepip üstigə soquloqan buəqdayni təküp qoydi; xuning bilən həq ix axkarılanmidi.

²⁰ Abxalomning hizmətkarlıri əygə kirip ayalning kəxioəqə kəlip: Ahimaaz bilən Yonatan kəyərdə? — dəp soridi. Ayal: Ular eriktin ətüp kətti, dedi. Kəlgənlər ularni izdəp tapalmay, Yerusaleməqə kəytip kətti.

²¹ Ular kətkəndin keyin, bu ikkiylən kuduktin qikip, berip Dawut padixahqa həwər bərdi. Ular Dawutqa: Qəpup, sudin ətkin; qünki Ahitofəl seni tutux üqün xundaq məslihət beriptu, — dedi.

²² Xuning bilən Dawut wə uning bilən boləqan barlık həlk qəzoqilip İordan dəryasidin ətti; tang atquqə İordan dəryasidin ətmişən həqkim

qalmidi.

²³ Ahitofel öz məslihətini qəbul qilmioqanlikini kərüp exikini tokup, öz xəhīridiki öyigə berip, öyidikilərgə wəsiyət tapxuroqandin keyin, esilip öliwaldi. U öz atisining qəbrisidə dəpnə qilindi.

²⁴ Xu arilikta Dawut Mahanaimoqa yetip kəlgənidi, Abxalom wə uning bilən boləqan Israilning həmmə adəmlirimu Iordan dəryasidin ötüp boləqanidi.

²⁵ Abxalom Yoabning ornida Amasani qoxunning üstigə sərdar kilip koydi. Amasa bolsa Yitra isimlik bir Israillik kixining oqli idi. U kixi Nahaxning kizi Abigail bilən yeqinqilik qiləqanidi. Nahax Yoabning anisi Zəruiya bilən aqa-singil idi.

²⁶ Israil bilən Abxalom Gileadning zeminida bargah tikti.

²⁷ Dawut Mahanaimoqa yetip kəlgəndə, Ammoniylarning Rabbah xəhīridin boləqan Nahaxning oqli Xobi bilən Lo-Dibarlik Ammiəlning oqli Makir wə Rogelimdin boləqan Gileadlik Barzillay degənlər ■

²⁸ yotqan-kərpə, das, qaqa-kuqa, buqday, arpa, un, komaq, purqak, kizil max, kuruqan purqaklar,

²⁹ həsəl, kaymaq wə koylarni kəltürüp, kala sütidə kilinoqan kurut-irimqik qatarliklarni Dawut bilən həlkqə yeyix üqün elip kəldi, qünki ular: Xübhisizki, həlk qəldə hərīp-eqīp, ussap kətkəndu, dəp oyliqanidi.

■ 17:27 2Sam. 19:31, 32; 1Pad. 2:7

18

Abxalomning o'luhi

¹ Dawut o'zi bilan bolovan holkni yiqip editlidi va ularning ustiga mingbexi bilan yuzbexi qoydi.

² Andin Dawut holkni uq belokka belup jengga qikardi; birinchi belokni Yoabning kol astida, ikkinchi belokni Zeruiyaning oqli, Yoabning inisi Abixayning kol astida va uchinchi belokni Gatlik Ittayning kol astida qoydi. Padixah holkka: Berhak, menmu siler bilan jengga qikimen, dedi.

³ Lekin holk: Sili qikmisila, ager biz kaqsak duxmen bizga perwa kilmaydu; hatta yerimiz olup ketsakmu bizga perwa kilmaydu. Qunki ezliri bizning on mingimizga barawer bolila. Yahxisi sili xaherd turup bizga hamedam boluxka tayyar turoayla, dedi.

⁴ Padixah ularga: Silerga nemalayik kerunsal, xuni kilimen, — dedi. Xuning bilan holk yuzdin, mingdin bolup xaherdin qikiwatkada, padixah derwazining yenida turdi.

⁵ Padixah Yoab bilan Abxay va Ittaga: Men uqun Abxaloma yahxi muamilida bolup ayanglar, dedi. Padixahning *hamma sardarlirioja* Abxalom toqrisida xundaq tapiloinida, barlik holk tapiloinini anglidi.

⁶ Andin holk Israil bilan sokuxkili maydanoga qikti; sokux ofraimning ormanlikida boldi.

⁷ U yerdal Israil Dawutning adamliridin moqlup boldi. U kuni ular kattik kiroqin kilindi — yigirma mingi oldi.

8 Soqux xu zeminõa yeyildi; ormanlik yewatkænlar kiliqta õlgænlerdin kep boldi.

9 Abxalom Dawutning õulamliri bilæn tuyuksiz uqrixip qaldi; Abxalom öz keqiriõa minip, qong dub dærihining koyuq xahlirining tegidin etkendæ, uning bexi dærah xehiõa kæplixip kelip, u esilip qaldi; u mingæn keqir bolsa aldiõa ketip qaldi. □

10 Birsu buni kerüp Yoabka hæwær berip: Mana, mæn Abxalomning bir dub dærihidæ sanggilap turoqinini kerdüm, dedi.

11 Yoab hæwær bærgæn adæmgæ: Nemæ! Sæn uni kerüp turup, nemixka uni urup õltürüp yergæ quxürmiding? Xundaq kilõan bolsang, sanga on kümüx tænggæ wæ bir kæmær berættim, — dedi.

12 U adæm Yoabka: Kolumõa ming kümüx tænggæ tægsimu, kolumni padixahning oõliõa uzatmayttim! Qünki padixahning hæmmimiz aldida sanga, Abixayoõa wæ Ittayõa: Mening üqün hær biringlar Abxalomni ayanglar, dæp buyruõinini angliduk.

13 Õgær mæn öz jenimni tæwækkul kilip, xundaq kilõan bolsam (hærkandaq ix padixahdin yoxurun qalmaydu!) sæn meni taxlap, düxmining qatarida kerætting, — dedi.

14 Yoab: Sening bilæn bundaq deyixixkæ qolam yox! — dedi-dæ, keliõa üq næyzini elip dærahtæ sanggilaklik halda tirik turoqan Abxalomning

□ **18:9 «uning bexi ... kæplixip kelip, u esilip qaldi»** —Ibraniy tilida: «uning bexi ... kæplixip kelip, u asman-zemin otturisida esilip qaldi».

yürikigə sanjidi. □

¹⁵ Andin Yoabning yaraq kətürgüqisi bolqan on oqlam Abxalomning qerisigə yioqilip, uni urup oltürdi.

¹⁶ Andin Yoab kanay qaldi; həlk İsrailni qoqlaxtin yandi; qünki Yoab qoxunni qekinixkə qakirdi.

¹⁷ Ular Abxalomni ormanliqtiki qong bir azgaloqa taxlap üstigə nuroqun taxlarni dəwiləp qoydi. İsrailar bolsa qeqip hərberi öz makaniqə kətti.

□

¹⁸ Abxalom tirik waqtida padixah wadisida əzigə bir abidə turoqzanidi. Qünki u: Mening namimni qaldurdiqanoqa oqlum yok dəp, u tax abidini öz nami bilən atiqanidi. Xuning bilən bu tax bügüngə qədər «Abxalomning yadikari» dəp atilidu. □

Dawut Abxalomning əlümidin həwər tapidu

¹⁹ Zadokning oqli Ahimaaz Yoabqa: Pərwərdigar seni düxmənliringdin qutkuzup sən üqün intiqam aldi, dəp padixahqa həwər berixkə meni dərhal mangoqzoqin, — dedi.

²⁰ Lekin Yoab uningqa: Sən bügün həwər bərməysən, bəlki baxka bir küni həwər berisən;

□ **18:14 «dərəhtə sanggilaklik halda tirik turoqan Abxalomning yürikigə sanjidi»** — ibraniy tilida «dərəhning yürikidə sanggilaklik tirik turoqan Abxalomning yürikigə sanjidi» degən sözlər bilən ipadilinidu. □ **18:17 «İsrailar bolsa qeqip hərberi öz makaniqə kətti»** — ibraniy tilida: «İsrailar bolsa qeqip hərberi öz qedirioqa kətti». □ **18:18 «Mening namimni qaldurdiqanoqa oqlum yok...»** — Abxalomning bu sözidin qarioqanda, uning üq oqli (14:27) həmmisi baldur əlgənidi.

padixahning oqli o'lgini tüpöylidin, bugün hewer barmaysen, dedi.

²¹ Xuning bilän Yoab Kuxiyöa: Berip padixahka kerginingni döp bergin, dedi. Kuxiylik Yoabka tüzim kilip yögürüp kätti. □

²² Lekin Zadokning oqli Ahimaaz Yoabka yөнә: Qandakla bolmisun bu Kuxiyning kəynidin yögürüxkə manga ijazət bərgin, — dedi. Yoab: I oqlum, sanga heqkandak sөyünqi bərgüdək hewer bolmisa, nemixka yögürüxni halaysen? — dedi.

²³ U yөнә: Qandakla bolmisun, meni yögürgüzgin, dedi. Yoab uningöa: Mang, yögür, dewidi, Ahimaaz Iordan deryasidiki tüzlənglik bilän yögürüp Kuxiygə yetixip uningdin ötöp kätti.

²⁴ Dawut iqki-taxki dərwazining otturisida olturatti. Kəzətqi dərwazining əgzisidin sepilning üstigə qikip, bexini kətürüp qariwidi, mana bir adəmning yögürüp keliwatkinini kərди. □

²⁵ Kəzətqi warkirap padixahka hewer bərди. Padixah: Əgər u yaloquz bolsa uningda qoqum hewer bar, dedi. Həwərqi bolsa yekinlixip keliwatatti.

²⁶ Andin kəzətqi yөнә bir adəmning yögürüp kəlginini kərди. Kəzətqi dərwaziwəngə: Mana yөнә bir adəm yaloquz yögürüp keliwatidu, —

□ **18:21 «Xuning bilän Yoab Kuxiyöa... dedi»** — «Kuxiy»: Həbəx, Efiopiyəlik. Efiopiyəliklərnin bugünə kədər uzunoqa yögürüxtə dangki bar. □ **18:24 «Dawut iqki-taxki dərwazining otturisida olturatti»** — ibraniy tilida «Dawut ikki dərwazining otturisida olturatti». Pərzimizqə «bu ikki dərwaza» xəhərning iqki wə taxki qowuki bolsa kerək.

dedi. Padixah: Bumu həwərqi ikən, dedi.

²⁷ Kəzətqi: Awwalkisining yügürüxi manga Zadokning oqli Ahimaazning yügürxidək kərüdi, — dedi. Padixah: U yahxi adəm, hux həwər yətküzidu, — dedi.

²⁸ Ahimaaz padixahқа towlap: Salam! dəp padixahқа yüzini yərgə təgküzüp təzim kilip: Olojam padixahқа ziyan yətkürüxkə kollirini kətürgən adəmlərnı məqlubiyətkə muptıla kılolan Pərwərdigar Hudaliri mubarəktur! — dedi.□

²⁹ Padixah: Abxalom salamətmu? — dəp soridi. Ahimaaz jawab berip: Yoab padixahning quli wə pekirlirini mangdurolanda, pekir kixilərnıng qong qalaymıkanqılıkını kərdum, lekin nemə ix bololanlıkını bilmidim, — dedi.

³⁰ Padixah: Boldi, buyaqta turup turolın, dedi. U bir tərəpkə berip turdi.

³¹ Wə mana, Kuxiy yetip kəldi; Kuxiy: Olojam padixah hux həwərnı angliolayla. Pərwərdigar bügün asiylik kilip kəzoqalolan həmmisidin silini kutkuzup, ulardin intikam aldi, dedi.

³² Padixah Kuxiyqa: Yigit Abxalom salamətmu? dəp soridi. Kuxiy: Olojam padixahning düxmənliri wə silini kəstləxkə kəzoqalolanlarning həmmisi u yigitkə ohxax bolsun! — dedi.

³³ Padixah tolimu azablinip, dərwazining təpısidiki balihanioqa yioqliolan peti qıkti; u mangoaq: I oqlum Abxalom! I oqlum, oqlum Abxalom! Kaxki, mən sening ornungda əlsəm

□ **18:28 «Salam!»** — (ıbraniy tilida «Xalom»)ning mənisi: «Tinqlik! Hatırjəmlık!».

bolmasmidi! I Abxalom, mening oqlum, mening oqlum! dedi.

19

¹ Birsı Yoabka: Padıxah Abxalom üqün yıoqlap matəm tutmaqta, döp həwər bərdi.

² Xuning bilən xu kündiki nusrət həlk üqün musibətkə aylandı; qünki həlk xu künidə: Padıxah öz oqlı üqün qayoqu-həsərət tartıwatıdu, döp anglıdı.

³ U küni həlk soxuxtin qeqıp hijaləttə qaloqan adəmlərdək, oqrılıqgə xəhərgə kirdi.

⁴ Padıxah yüzini yepip: I, oqlum Abxalom, i Abxalom, mening oqlum, mening oqlum! — döp qattıq awaz bilən pəryad kətürdi.

⁵ Lekin Yoab padıxahning öyigə kirip, uning qexioqa kelip: Öz jeningni, oqulliring bilən qızliringning jenini, ayalliringning jeni bilən kenizəkliringning jenini kutquzoqan həmmə hizmətkarlarning yüzini sən bügün hijaləttə qaldurdung!

⁶ Sən özüggə nəprətlinidoqanlarni səyisən, seni səyidoqanlarqa nəprətlinidoqandək kilisən! Qünki sən bügün sərdarliringni yaki hizmətkarliringni nəziringdə heqnersə əməs degəndək qilding! Qünki bügün Abxalom tirik kelip, biz həmmimiz əlgən bolsaq, nəziringdə yahxi bolattikən, döp bilip yəttim.

⁷ Əmdi qıqip hizmətkarliringning kəngligə təsəlli yərgin; qünki mən Pərwərdigar bilən qəsəm qilimənki, əgər qıkmisang, bügün keqə

heq adəm sening bilən qalmaydu. Bu bala yaxlikingdin tartip bögünki küngiqə üstünggə qüxkən hərqandaq baladin eşir bolidu, — dedi.

⁸ Xuning bilən padixah çiqip dərwasida olturdi, həmmə həlkkə: Mana, padixah dərwasida olturidu, degən həwər yətküzülgədə, ularning həmmisi padixahning kexioğa kəldi. Əmma Israillar bolsa həmmisi keqip, öz öyigə kaytip kətti. □

⁹ Əmdi Israil kəbilisidiki həmmə həlk oquloqula kilixip: Padixah bizni düxmənlirimizning qolidin azad kiloğan, bizni Filistiylərnin qolidin kutkuzoğanidi. Əmma, u hazır Abxalom tüpəylidin zemindin özini qaquruwatidu.

¹⁰ Lekin biz üstimizgə padixah boluxka məsih kiloğan Abxalom bolsa jəngdə əldi. Əmdi nemixka padixahni yandurup elip kelixkə gəp kılmaysilər? deyixti. □

¹¹ Dawut padixah Zadok bilən Abiyatar kahinlarğa adəm əwətip: Silər Yəhudaning aqsakallirioğa: *Padixah, mundak dəydu:* — Həmmə Israillarning padixahni ordioğa kayturup keləyli, deyixkən təliplirining həmmisi padixahning kulioğa yətkən yərdə, nemixka silər bu ixta ulardin keyin qalisilər?

¹² Silər mening kərindaxlirim, mening ət-

□ **19:8 «...həmmisi keqip, öz öyigə kaytip kətti»** — ibraniy tilida «... həmmisi keqip, öz qedirioğa kaytip kətti». Muxu ayəttiki «Israillar» Abxalomğa əgəxkən Israillarni kərsitidu, əlwəttə (ularning kəpinqisi Yəhuda wə Binyamindin baxka on kəbilidin idi). □ **19:10 «...nemixka padixahni yandurup elip kelixkə gəp kılmaysilər?»** — ibraniy tilida «nemixka padixahni yandurup elip kelixkə süküt kılisilər?».

ustihanlirim turup, nemixka padixahni elip kelixtə həmmisidin keyin qalisilər?! — dənglar.

13 Wə xundakla yənə Amasaqimu: Padixah mundak dəydu: — Sən mening ət-ustihanlirim əməsmusən? Əgər seni Yoabning ornida mening kəximda daim turidiqan koxunning sərdari qilmisam, Huda meni ursun həm uningdin artuq jazalisun — dənglar, — dedi.■

14 Buning bilən u Yəhudadiki adəmləning kəngüllirini bir adəmnin kənglidək əzigə mayil kildi. Ular padixahka adəm mangdurup: Sən əzüng bilən həmmə hizmətkarliring birgə yenip kelinglar, dəp həwər yətküzdi.

15 Xuning bilən padixah yenip İordan dəryasioiqə kəldi. Yəhudadiki adəmlər padixahni İordan dəryasidin ətküzimiz dəp, padixahning aldiqə Gilgalqə barqanidi.

16 Bahurimdin qıkkən Binyaminlik Geraning oqlı Ximəy aldirap kelip, Yəhudadiki adəmlər bilən qüxüp, padixahning aldiqə qıkti.■

17 Ximəygə Binyamin kəbilisidin ming adəm əgəxti; ular bilən Saulning jəmətidə hizmətkar bolqan Ziba, uning on bəx oqlı wə yigirmə hizmətkarimu uningqə koxulup kəldi; bularning həmmisi İordan dəryasidin ətöp padixahning aldiqə qıkti.

18 Bir kəmə padixahning ihtiyariqə koyulup, ailə tawabiatlirini ətküzüx üqün uyan-buyan ətöp yürətti. Padixah İordan dəryasidin ətkəndə, Geraning oqlı Ximəy kelip uning aldida

yikilip turup □

¹⁹ padixahqa: O'ojam kullirioqa kəbihlik sanimioqayla; o'ojam padixah Yerusalemdin qikqan kundə kullirining qiləqan kəbihlikini əslirigə kəltürmigəyla; u padixahning kəngligə kəlmisun.

²⁰ Qünki kulliri əzining gunah qiləqinimni obdan bilidu; xunga mana, mən Yüsürning jəmətidin həmmidin awwal bügün o'ojam padixahni qarxi elixqa qikqimmən, — dedi.

²¹ Zəruiyaning oqli Abixay buni anglap: Ximəy Pərwərdigarning məsih qiləqinini qarəqoqan tursa, əlümgə məhkum qilinix lazim bolmamdu? — dedi.

²² Lekin Dawut: I Zəruiyaning oqulliri, silərnin mening bilən nemə karinglar? Bügün silər manga qarxi qikmaqqimusilər? Bügünki kundə Israilda adəmlər əlümgə məhkum qilinixi kerəkmu? Bügün Israiloqa padixah ikənlikimni bilməymənmu? — dedi. □

²³ Andin padixah Ximəygə: Sən əlməysən, — dedi. Padixah uningəqa kəsəm qildi.

²⁴ Əmdi Saulning nəwrəsi Məfiboxət padixahni qarxi aloqili kəldi. Padixah kətkən kundin tartip saq-salamət kaytip kəlgən künqiqə, u ya putlirining tirniqini almioqan ya saqilini yasimioqan wə yaki kiyimlirini yumioqanidi.

□ **19:18 «Bir kemə padixahning ihtiyarioqa koyulup, ailə tawabiatlirini ... ətüp yürətti»** — bəzilər: «Ular əzlrini padixahning ihtiyarioqa koyup, dərya keqikidə ailə tawabiatlirini ... ətüp yürətti» dəp tərijimə qilidu. □ **19:22 «...silər manga qarxi qikmaqqimusilər?»** — ibraniy tilida «...silər manga xəytan bolmaqqimusilər?»

²⁵ U padixahni qarxi aloqili Yerusalemdin kalgandə, padixah uningdin: I Məfiboxət, nemixka mening bilən barmiding? — dəp soridi.□

²⁶ U: I, oqjam padixah, qulliri aksak boloaqqa, exikimni tokup, minip padixah bilən billə baray, dedim. Əmma hizmətkarim meni aldap qoyuptu;

²⁷ u yənə oqjam padixahning aldida qullirining oqywitini qildi. Lekin oqjam padixah Hudaning bir pərixsisidəktur; xuning uqun siligə nemə layik kərünsə, xuni qiləayla. ■

²⁸ Qünki atamning jəmətining həmmisi oqjam padixahning aldida əlgən adəmlərdək idi; ləkin sili əz qullirini əzliri bilən həmdastihan boləanlar arisida koydila; mening padixahning aldida pəryad qiləyli nemə həkqim bar? — dedi.□

²⁹ Padixah uningə: Nemixka ixliring toqrisida səzliwerisən? Mening həkümüm, sən bilən Ziba yərləni bəlxiwəlinglar, — dedi.

³⁰ Məfiboxət padixahka: Oqjam padixah aman-esən əz əyigə kəlgəndin keyin, Ziba həmmisini alsimu razimən! — dedi.

³¹ Gileadlik Barzillaymu Rogelimdin quxup padixahni Iordan dəryasidin ətküzup qoyuxka kəlip, padixah bilən billə Iordan dəryasidin ətti.

³² Əmdi Barzillay heli yaxanoqan bir adəm bolup,

□ 19:25 «U ... Yerusalemdin kəlgəndə...» — yaki, «u ... Yerusalemoqa kəlgəndə...». ■ 19:27 2Sam. 16:3 □ 19:28 «...atamning jəmətining həmmisi oqjam padixahning aldida əlgən adəmlərdək idi» — mənisi bəlkim, «biz həmmimiz əslidə sening aldingda əlümgə məhkum qilinixka layik iduk».

səksən yaxka kirgənidi. Padixah Maḥanaimda turoqan waqıtta, uni qamdiqan dəl muxu adəm idi; qünki u heli katta bir kixi idi. ■

³³ Padixah Barzillayoqa: Mening bilən baroqin, mən səndin Yerusalemda özümningkidə həwər alimən, dedi.

³⁴ Lekin Barzillay padixahqa: Mening birnəqqə künlük ömrüm qaloqandu, padixah bilən birgə Yerusalemoqa baramdim? □

³⁵ Qulliri səksən yaxka kirdim. Yahxi-yamanni yənə pərək etələymənmu? Yəp-iqkinimning təmini tetalamdim? Yigit nəoqmiqilər bilən qiz nəoqmiqilərnin awazini angliyalamdim? Nemixka qulliri oqjam padixaoqa yənə yük bolimən?

³⁶ Qulliri pəkət padixahni Iordan dəryasidin ötküzüp andin azraq uzitip qoyay degən; padixah buning üqün nemixka manga xunqə xapaət kərsitidila?

³⁷ Qullirining əlgəndə öz xəhirimdə, atam bilən anamning kəbrisining yenida yetixim üqün kaytip ketixigə ijasət bərgəyla. Əmdi mana, bu yərdə öz qulliri Kimham bar əməsmu? U oqjam padixah bilən ötüp barsun, uningoqa əzligə nemə layik kərünsə xuni qiloqayla, — dedi.

³⁸ Padixah: Kimham mening bilən ötüp barsun; sanga nemə layik kərünsə uningoqa xuni qilay, xundakla sən məndin hər nemə sorisang, sanga qilimən, — dedi.

■ **19:32** 2Sam. 17:27-29; 1Pad. 2:7 □ **19:34** «**Mening birnəqqə künlük ömrüm qaloqandu?**» — ibraniy tilida «Mening ömrümdiki yillarning künliri qanqidu?» degən sözlər bilən ipadilidü.

39 Andin həlkning h mmisi Iordan dəryasidin  tti, padixahmu  tti. Andin padixah Barzillayni s y p uningqa b ht tilidi; Barzillay  z yurtioqa yenip k tti.

40 Padixah Gilgaloqa  ikti, Kimham uning bilən bardi. Yəhudadiki barlik adəmlər bilən Israilning h kining yerimi padixahni d ryadin  tk z p uzitip k yoqanidi.

41 Andin mana, Israilning barlik adəmliri padixahning k xiqqa kelip: Nemixqa k rindaxlirimiz Yəhudaning adəmliri o qrilikq  padixahni w  padixahning ailə-tawabiatlirini, xundaqla Dawutqa  g xk n h mm  adəmlərni Iordan dəryasidin  tk z xk  muy ss r bolidu? — dedi.

42 Yəhudaning h mm  adəmliri Israilning ad mlirig  jawab berip: Q nki padixah bilən bizning tuq anqilikimiz bar, nemixqa bu ix  q n bizdin hapa bolisil r? Biz padixahningkidin bir nemini yidukmu, yaki u bizg  bir in'am b rdimu? — dedi.

43 Israilning adəmliri Yəhudaning ad mlirig  jawab berip: K bil  boyiqə aloqanda, padixahning *on ikki*  l xtin oni bizg  t w dur, silerg  nisbətən bizning Dawut bilən tehimu qongrak burad r qilikimiz bar. Nemixqa bizni k zg  ilmaysil r? Padixahimizni yandurup elip kelixkə awwal t x bbus k loqanlar biz  m smiduk? — dedi.  mma Yəhudaning ad mlirining s zliri Israilning ad mlirining

sözlidiridin tehimu kattıq idi.□

20

Xebaning kätürgän isyani

¹ Wə xundak boldiki, xu yərdə Binyamin kəbilisidin, Bikrining oqlı Xeba isimlik bir iplas bar idi. U kanay qelip: —

Bizning Dawutta heqkandak ortak nesiwimiz yok; Yəssəning oqlidin heqkandak mirasimiz yok! I Israil, hər birliringlar öz öyünlərgə yenip ketinglar, — dedi.□

² Xuning bilən Israilning həmmə adəmliri Dawuttin yenip Bikrining oqlı Xebağa əgəxti. Lekin Yəhudaning adəmliri İordan dəryasidin tartip Yerusalemqə öz padixahığa qing baqlinip, uningğa əgəxti.

³ Dawut Yerusalemqə kelip ordışığa kirdi. Padixah ordışığa qaraxqa qoyup kətkən axu on kenizəkni bir öygə qamar qoydi. U ularni baqti, lekin ularğa yeqinqilik kılmidi. Xuning bilən ular u yərdə tul ayallardək əlgüqə qamaləlan peti turdi.

□ **19:43 «padixahning on ikki ülüxtin oni bizgə təwədur»** — degən ibarə bəkim Israilning on kəbilə ikənlikini, Yəhudaning Binyaminni qoxkanda pəqət ikki kəbilə ikənlikini kərsitidu.

□ **20:1 «Bikrining oqlı Xeba isimlik bir iplas»** — «bir iplas» ibraniy tilida «Xəytan (Belial)ning bir oqlı». **«hər birliringlar öz öyünlərgə yenip ketinglar»** — ibraniy tilida: «hər birliringlar öz qedirışığa yenip ketinglar».

⁴ Andin padixah Amasaşa: Üq kün iqidə Yəhudaning adəmlirini çakirip, yioşip kəlgin; özüngmu bu yərdə hazır bolşin, dedi.

⁵ Xuning bilən Amasa Yəhudaning adəmlirini çakirip yioşkili bardı. Lekin uning undak kilişi padixah bekitkən waqittin keyin qaldı,

⁶ u waqıtta Dawut Abixayoşa: Əmdi Bikrining oşli Xeba bizgə qüxüridoşan apət Abxalomning qüxürginidin tehimu yaman bolidu. Əmdi oşjangning hizmətkarlırını elip ularni qoşlap barşin. Bolmisa, u mustəhkəm xəhərlərnı igiliwelip, bizdin özini qaşuruxi mumkin, — dedi.

⁷ Xuning bilən Yoabning adəmliri wə Kərašiyələr, Pələtiylər, xundakla barlik palwanlar uningoşa əgixip çikti; ular Yerusalemdin çikişip, Bikrining oşli Xebani qoşlişli bardı.

⁸ Ular Gibeondiki qoram taxqa yekın kəlgəndə Amasa ularning aldioşa çikti. Yoab üstibexioşa jəng libasını kiyip, beligə oşilaplik bir kilişini aşkan kəməş başlişanidi. U aldioşa mengiwidi, kiliş oşilaptin qüxüp kətti.

⁹ Yoab Amasadin: Tinqlişmu, inim? — dəş soridi. Yoab Amasani səyməkçi bolşandək ong qoli bilən uni saşilidin tutti.

¹⁰ Amasa Yoabning yənə bir qolida kiliş barlişioşa dikşət kilmidi. Yoab uning qorsikişoşa xundak tiktiki, üqəyliri çikişip yərgə qüxti. İkkinçi kətim selixning həjiti kalmioşanidi; qünki u əldi. Andin Yoab bilən inisi Abixay Bikrining oşli Xebani qoşlişli kətti.■

¹¹ Yoabning oşlamliridin biri Amasaning yenida

turup: Kim Yoab tərəptə turup Dawutni qollisa, Yoabka əgəxsun, dəytti.

¹² Əmma Amasa öz kənida yumilinip, yolning ottursida yatatti; uni kərgən həlkning hərbi tohtaytti. U kixi həmmə həlkning tohtioqinini kərüp, Amasaning jəsitini yoldin etizlikka tartip qoydi həm bir kiyimni uning üstigə taxlidi.

¹³ Jəsət yoldin yətkəlgəndin keyin həlkning həmmisi Bikrining oqlı Xebani qoqlıoqlı Yoabka əgəxti.

¹⁴ Xeba bolsa Bəyt-Maakaḥdiki Abəlgiqə wə Beriylıklərning yurtining həmmə yərlirini kezip İsrailning həmmə kəbililiridin etti. *Beriylıklərnu* jəm bolup uningə əgixip bardı. □

¹⁵ Xuning bilən Yoab wə adəmliri kelip, Bəyt-Maakaḥdiki Abəldə uni muḥasirigə aldi. Ular xəhərning qərisidiki sepilning udulida bir istihkam saldi; Yoabka əgəxkənlərning həmmisi kelip, sepilni örüxkə bazəlanlawatkanda,

¹⁶ Danixmən bir hotun xəhərdin towlap: Qulaq selinglar! Qulaq selinglar! Yoabni bu yərgə qakirip kelinglar, mening uning bilən səzləxməkqi boləqinimni uningə eytinglar, — dedi.

¹⁷ U yəkin kəlgəndə hotun uningdin: Sili Yoabmu? — dəp soridi. U: Xundak, mən xu, dedi. Hotun uningə: Dədəklirining səzini angliəqayla, dedi. U: Anglawatimən, dedi.

¹⁸ Hotun: Konilarda Abəldə məslihət tapqin, andin məsililər həl kilinidu, degən gəp bar;

¹⁹ İsrailning tinq wə məmin bəndiliridin

□ **20:14 «Beriylıklərnu jəm bolup...»** — yaki «U yərdiki kixilərnu jəm bolup...».

birimən; sili hazır Israildiki ana kəbi qong bir xəhərni harap kiliwatidila; nemixka Pərwərdigarning mirasini yokatmaqçi bolila? — dedi.□

²⁰ Yoab jawap berip: Undağ ix məndin neri bolsun! Məndin neri bolsun! Mening heqnemini yutuwaloqum yaki yokatqum yoktur;

²¹ ix undağ əməs, bəlki Əfraimdiki edirliktin Bikrining oqli Xeba degən bir adəm Dawut padixahka qarxi kolini ketürüptu. Pəkət uni tapxursanglar, andin xəhərdin ketimən, dedi. Hotun Yoabka: Mana uning bexi sepildin siligə taxlinidu, — dedi.

²² Andin hotun öz danalıki bilən həmmə həlkə məslihet saldi; ular Bikrining oqli Xebaning bexini kesip, Yoabka taxlap bərdi. Yoab kanay qaldi, uning adəmliri xuni anglap, xəhərdin ketip, hər biri öz öyigə kaytti. Yoab Yerusalemoğa padixahning kexioğa bardi.□

²³ Əmdi Yoab pütkül Israilning qoxunining sərdari idi; Yəhoyadaning oqli Binaya bolsa Kərətiylər bilən Pələtiylərninğ üstigə sərdar boldi.

²⁴ Adoniram baj-alwanoğa bax boldi, Aşiludning oqli Yəhoxafat bolsa diwan begi boldi;

²⁵ Xewa katip, Zadok bilən Abiyatar kaşin idi;

□ **20:19 «sili hazır Israildiki ana kəbi qong bir xəhərni harap kiliwatidila»** — «ana kəbi qong bir xəhər» degənninğ mənisi bəlkim, baxka xəhərlər Abəlgə bekinidu. Baxka birhil tərjimisi «bir xəhər wə Israildiki bir ana boluquqini harab kiliwatidila». □ **20:22 «xuni anglap... hər biri öz öyigə kaytti»** — ibraniy tilida: «xuni anglap... hər biri öz qedirioğa kaytti».

26 Yairliq Ira bolsa Dawutka has kahin boldi.□

21

Gibeonluklar kisas soraydu

¹ Əmma Dawutning künliridə uda üç yıl aqarqilik boldi. Dawut uning toqruqluq Pərwərdigardin soridi. Pərwərdigar uningə: Aqarqilik Saul wə uning qanhor jəmätidikilər səwəbidin, yəni uning Gibeonluklarni kiroqin kılöinidin boldi, dedi. □

² Padixah Gibeonluklarni qakirip, ular bilən sözləxti (Gibeonluklar Israillardin əməs idi, bəlki Amoriylarning bir qaldisi idi. Israil əslidə ular bilən əhdə kılıp kəsəm iqqənidi; ləkin Saul Israil wə Yəhudalarə qəbolan kizöinliki bilən ularni öltürüxkə intilgənidi).□ ■

³ Dawut Gibeonluklarə: Silərgə nemə kılıp berəy? Mən kəndə kılıp bu gunahni kafarət kılıp yapsam, andin silər Pərwərdigarning mirasiə qə bəht-bərikət tiliyələysilər? — dedi.□

□ **20:26 «Yairliq Ira bolsa Dawutka has kahin boldi»** — yaki «Yairliq Ira bolsa Dawutning bax wəziri boldi». □ **21:1 «Əmma Dawutning künliridə uda üç yıl aqarqilik boldi...»**

— 21-24-bablar bəlkim tarihka qoxuloqan qoxumqə səz bolup, «Samuil (2)»diki yillar arilikida yüz bərgən baxka muhim ixlarni təswirləydu. □ **21:2 «Israil əslidə ular bilən əhdə kılıp kəsəm iqqənidi»** — Bu ix «Yəxua» 9-babta hatiriləngən.

■ **21:2** Yə. 9:19 □ **21:3 «... Andin silər Pərwərdigarning mirasiə qə bəht-bərikət tiliyələysilər»** — demək, ularning Israilə qə bolan bu adiwiti tügəydu.

⁴ Gibeonluklar uningoa: Bizning Saul wə uning jəmətidikilərdin altun-kümüx sorax həkkimiz yok, wə bizning səwəbimizdin Israildin bir adəmnimu əlümgə məhkum kıldurux həkkimiz yok, dedi. Dawut: Silər nemə desənglar, mən xundak qılay, dedi.

⁵ Ular padixahqa: Burun bizni yoqatmaqci boləqan, bizni Israilning barlıq pasilliri iqidə turəudək yeri qalmisun dəp, bizni halak qılixqa kəstligən heliki kixining,

⁶ hazır uning ərkək nəslidin yəttisi bizgə tapxurup berilsun, biz Pərwərdigarning tallioqini boləqan Saulning Gibeah xəhiridə, Pərwərdigarning aldida ularni əltürüp, esip qoyayli, dedi. Padixah: — Mən silərgə qoqum tapxurup berimən, dedi.

⁷ Lekin Dawut bilən Saulning oqli Yonatan-ning Pərwərdigar aldida iquxkən kəsimi wəjidin padixah Saulning nəwrisi, Yonatanning oqli Məfiboxətni ayidi.■

⁸ Padixah Ayahning kizi Rizpahning Saulə tuəup bərgən ikki oqli Armoni wə Məfiboxətni wə Saulning kizi Miqal Məholatlik Barzillayning oqli Adriəl üqün bekiwaləqan bəx oqulni tutup,

□

⁹ Gibeonluklarning qolioə tapxurdi. Bular ularni dəngdə Pərwərdigarning aldida esip

■ **21:7** 1Sam. 18:3; 20:15, 42; 23:18 □ **21:8 «Saulning kizi Miqal Məholatlik Barzillayning oqli Adriəl üqün bekiwaləqan bəx oqul...»** — Miqal bəlkim aqisi Mərabning bu bəx oqlini bekiwaləqan (6:23ni, «1Sam.» 18:19ni kəring). Bəzi kona kəqürmilərdə «Mərabning Məholatlik Barzillayning oqli Adriəl üqün tuəup bərgən bəx oqlini» deyilidu.

qoydi. Bu yəttəylən bir kündə oltürüldi; ular oltürülgəndə arpa ormisi aldidiki künlər idi.

¹⁰ Andin Ayahning qizi Rizpah bəz rəhtni elip, qoram üstigə yeyip saldi. U orma baxlanoqandin tartip asmandin yamoqur qüxkən wakitkiqə, u yərdə olturup kündüzi quxlarning jəsətlərnin üstigə qonuxioqa, keqisi yirtkuqlarning ularni dəssəp qəylixigə yol qoymidi.

¹¹ Birs Saulning keniziki, Ayahning qizi Rizpahning qiloqanlirini Dawutka eytti.

¹² Xuning bilən Dawut Yabəx-Gileadtikilərnin qexioqa berip, u yərdin Saulning wə uning oqli Yonatanning səngəklirini elip kəldi (Filistiylər Gilboada Saulni oltürgən künidə ularning jəsətlirini Bəyt-Xandiki məydanda esip qoyoqanidi; Yabəx-Gileadtikilər əslidə bularni xu yərdin oqrilikqə elip kətkənidi). ■

¹³ Dawut Saul bilən uning oqli Yonatanning səngəklirini xu yərdin elip kəldi; ular esip oltürülgən yəttəylənnin səngəklirininu yioqip qoydi,

¹⁴ andin xularni Saul bilən oqli Yonatanning səngəkliri bilən Binyamin zeminidiki Zelada, atisi kixning kəbrisidə dəpnə qildi. Ular padixah əmr qiloqandək qildi. Andin Huda *həlkning* zemin toqruluk dualirini ijabət qildi. □

Filistiylə bilən qayta jəng qilix
1Tar. 20:4-8

■ 21:12 1Sam. 31:10-13 □ 21:14 «**Andin Huda həlkning zemin toqruluk dualirini ijabət qildi**» — «zemin toqruluk dualiri» — demək, qəhətqilikning tügütilixi üçün.

15 Filistiyələr bilən Israilning ottursida yənə jəng boldi, Dawut öz adəmliri bilən qüxüp, Filistiyələr bilən sokuxti. Əmma Dawut tolimu qarqap kətti;

16 Rafahning əwladliridin boləqan İxbi-Binob Dawutni ɵltürməkqi idi; uning mis nəyzisining eoqirliqi üq yüz xəkəl idi; uningəqə yənə yengi sawut baəqlaklik idi. □

17 Ləkin Zəruiyaning oəqli Abixay uningəqə yardəmgə kelip Filistiyni kiliqlap ɵltürdi. Xu küni Dawutning adəmliri uningəqə kəsəm kilip: Sən yənə biz bilən jənggə qikmiəqin! Bolmisa Israilning qirioqi eoqüp qalidu, — dedi. ■

18 Bu ixtin keyin xundak boldiki, Gobta Filistiyələr bilən yənə jəng boldi; u waqıtta Huxatlik Sibbikay Rafahning əwladidın boləqan Safni ɵltürdi. ■

19 Gobta yənə bir kətim Filistiyələr bilən jəng boldi; u qaoqda Bəyt-Ləhəmlik Yairning oəqli Əl-Hanan Gatlik Goliyatning inisini ɵltürdi. Uning nəyzisining sepi bəpkarning hadisidək idi. □

20 Yənə bir jəng Gatta boldi; u yərdə egiz boyluk bir adəm bar idi, kəllirining altidin barmaklıri, putlirining altidin barmaklıri bolup jəmiy yigirmə tət barmıqi bar idi. U həm Rafahning

□ **21:16 «Rafahning əwladliridin boləqan İxbi-Binob»** — «Rafahning əwladlıri» həmmisi degüdək yoəqan adəmlər idi (18, 20, 22ni kərüng). «**uning mis nəyzisining eoqirliqi**» — yaki «uning nəyzinin mis bəxining eoqirliqi». «**300 xəkəl**» — bəlkim 3.5 kilogram idi. «**uningəqə yənə yengi sawut baəqlaklik idi**» — yaki, «uningəqə yənə yengi bir qərali bar idi». ■ **21:17** Pənd. 13:9 ■ **21:18** 1Tar. 20:4 □ **21:19 «Bəyt-Ləhəmlik Yair»** — bəzi kona kəqürülmilərdə «Yair» «Yair-Origim» dəp atilidu. «**Goliyatning inisi**» — bəzi kona kəqürülmilərdə pəkət «Goliyat» deyilidu.

əwladi idi.

²¹ U Israillarning aldida turup ularni mazak qildi; lekin Dawutning akisi Ximiyaning oqli Yonatan uni oltürdi.

²² Bu töt kixi Gatlik Rafahning əwladi bolup, həmmisi Dawutning qolida yaki uning hizmətkarlırining qolida oltürüldi.

22

Dawutning mədhiyə küyi

Zəb. 18

¹ Pərwərdigar uni barlık düxmənlıriddin həm Saul padıxahning qolidin kütquzoqan küni, u Pərwərdigarğa bu küyni eytti: —□

² U mundak dedi: — Pərwərdigar mening hada teqim, mening qoroqim, mening nijatkarimdur!

³ Huda mening qoram teximdur, mən Uningoqa tayinimən —

U mening kalkinim, mening kütquzoquqi münggüzüm,

Mening egiz munarim wə baxpanahim, mening kütquzoquqimdur;

Sən meni zorawanlardin kütquzisən!□ ■

□ **22:1** «...u Pərwərdigarğa bu küyni eytti» — Zəbur, 18-küy wə uning izahatlıri bilən selixturing. □ **22:3** «...**mening kütquzoquqi münggüzüm**» — ibraniy tilida «...nijatimning münggüzi».

«**Sən meni zorawanlardin kütquzisən!**» — ibraniy tilida «Sən meni zorawanlıqtin kütquzisən». ■ **22:3**

Ibr. 2:13

4 Mədhıyılərgə layıq Pərwərdigarəyə mən nida
kılımə, Xundak kılıp, mən düxmənlirimdin
kütquzulimən;

5 Qünki ɵlümning asarətliri meni kɵrxıwəldi,
İhləssızlarını yamrap ketixi meni
kɵrkıtwətti;□

6 Təhtısarəning tanılrı meni qırmiwəldi,
ɵlüm sırtmaqlırı aldıməyə kəldi.

7 Kıynalətinimda mən Pərwərdigarəyə nida
kıldim,

Hudayıməyə pəryad kɵtürdüm;
U ıbadəthanısidin əwəzımni ənglıdı,
Məning pəryadı Uning kılıkıəyə kirdi.

8 Əndin yər-zəmin təwrəp silkinip kətti,
Əsmənlərnıng ullaı dəhxətlik təwrəndi, silkinip
kətti;

Qünki U ɵzəzəpləndi.

9 Uning dımıəıdın ı ərləp turətti,
Əqzıdın qıkkən ɵt həmmısinı yutuwətti;
Uningdın kəmür qoqlırı qıktı;

10 U əsmənlərnı əngıxtürüp əgıp qüxti,
Putı əstıda tum kərəngölulək ıdı.

11 U bır kerub üstıdə pərwəz kıldı,
U xəməlnıng kənətlırıdada kərəndı.

12 U kərəngöluləkni, xundakla yıəıləəən sularnı,
Əsmənlərnıng kəyək bulutlırını,
Əz ətrəpıdada qədırı kıldı.

13 Uning əldıdada turəən yorukluktı, Otluk qoqlar qıkıp ɵtti;

□ 22:5 «İhləssızlarını yamrap ketixi meni kɵrkıtwətti»
— ıbranıy tılıdada «İhləssızlarınıng kıyan-təxkınlırı meni
kɵrkıtwətti».

- 14 Pərwərdigar asmanda güdürlidi;
 Həmmidin aliy Boloquqi awazini yangratti;
 15 Bərhək, U oklirini etip, *düxmənlirimni*
 tarkitiwətti;
 Qakmaklarni qakturup, ularni kiykas-sürəngə
 saldi;□
 16 Xuning bilən dengizning təkli körünüp qaldi,
 Aləmning ulliri axkarilandi,
 Pərwərdigarning tənbihi bilən,
 Dimioqining nəpisining zərbisi bilən.
 17 U yukiridin kolini uzitip, meni tutti;
 Meni uluq sulardin tartip aldi.
 18 U meni küqlük düxminimdin,
 Manga eqmənlərdin kutkuzdi;
 Qünki ular məndin küqlük idi.
 19 Külpətkə uqrioqan künümdə, ular manga
 qarxi hujumqa etti;
 Birak Pərwərdigar mening tayanqim idi.
 20 U meni kəngri-azadə bir jayoqa elip qikardi;
 U meni kutkuzdi, qünki U məndin hursən boldi.
 21 Pərwərdigar həkkaniylikimoqa qarap manga
 iltipət kərsətti;
 Kolumning halallikini U manga kayturdi;
 22 Qünki Pərwərdigarning yollirini tutup
 kəldim;
 Rəzillik kilip Hudayimdin ayrilip kətmidim;
 23 Qünki uning barlik həkümliri aldimdidur;
 Mən Uning bəlgilimiliridin qətnəp kətmidim;
 24 Mən Uning bilən oqubarsiz yürdüm,
 Özümni gunahtin neri kildim.

□ 22:15 «**bərhək, u ... düxmənlirimni tarkitiwətti**» — ibraniy tilida «bərhək, U ... ularni tarkitiwətti». 18-ayətni körüng.

25 Wə Pərwərdigar həkkaniylikimoğa karap,
Kəz aldida boləan həlallikim boyiqə
kiloanlirimni qayturdi.

26 Wapadar-mehrıbanlarəğa Əzüngni wapadar-
mehrıban kərsitisən;

Qubarsızlarəğa Əzüngni qubarsız kərsitisən;

27 Sap dilliklarəğa Əzüngni sap dillik kərsitisən;
Tətürlərgə Əzüngni tətür kərsitisən;

28 Qünki Sən ajiz məmin həlkni kütquzisən;

Birəq kəzliringni təkəbbur üstigə tikip,

Ularni xərməndə kilisən;

29 Qünki Sən Pərwərdigar mening
qıraoqımdursən;

Pərwərdigar meni başqan qarangoqulukni nurlandırıdu;■

30 Qünki Sən arkilik düxmən qoxuni arisidin
yügürüp əttüm;

Sən Hodayim arkilik mən sepildin atlap əttüm.□

31 Təngrim — Uning yoli mukəmməldur;

Pərwərdigarning səzi sinap ispatlanəqandur;

U Əzigə tayanəqlarning həmmisigə
qalkəndur.■

32 Qünki Pərwərdigardin başqə yənə kim
ilahtur?

Bizning Hodayimizdin başqə kim qoram tax-
tur?■

33 Təngri mening mustəhkəm qoroqinimdur;

U yolumni mukəmməl, tıp-tüz kılıdu;

■ 22:29 Pənd. 13:9 □ 22:30 «düxmən qoxuni arisidin
yügürüp əttüm» — «yügürüp əttüm» degən muxu sözlər
«bəsüp əttüm» degən məninə öz iqiğə alıdu. ■ 22:31 Qan. 32:4;
Dan. 4:34; Zəb. 12:6; 119:140; Pənd. 30:5; Wəh. 15:3 ■ 22:32
Qan. 32:39; 1Sam. 2:2; Zəb. 86:8; Yəx. 45:5

- 34 U mening putlirimni keyikningkidək qilidu;
U meni yukiri jaylirimoqa turozuidu;
- 35 Qollirimni urux kilixqa oğitidu,
Xunglaxqa biləklirim mis kamanni kerələydu;
- 36 Sən manga nijatingdiki qalkanni bərding,
Sening mulayim kəmtərliking meni uluq kildi.
- 37 Sən kədəmlirim astidiki jayni kəng qilding,
Mening putlirim teyilip kətmidi.
- 38 Mən düxmənlirimni qoqlap yoqattim,
Ular həlak bolmioquqə heq yanmidim.
- 39 Kayta turalmioqudək qilip,
Ular ni həlak qilip yanjidim,
Ular putlirim astida yikildi.
- 40 Sən jəng kilixqa küq bilən belimni baqliding;
Sən manga hujum qiləanlarni putum astida
egildürdüng;
- 41 Düxmənlirimni manga arqini qilip
qaqquzdung,
Xuning bilən mən manga əqmənlərnəni yoqattim.
- 42 Ular təlmürdi, biraq kutkuzidioqan heqkim
yok idi;
Həтта Pərwərdigarəqa qariwidi, Umu ularəqa
jawab bərmidi.
- 43 Mən ularni soqup yərdiki topidək qiliwəttim;
Koqidiki patkaktək mən ularni qeyliwəttim;
Ularning üstidin petikdiwəttim.
- 44 Sən meni həlkimning nizaliridin
kutkuzoqansən;
Sən meni əllərnəng bəxi boluxqa saqliding;
Manga yat boləqan bir həlkə hizmitimdə bol-
maqta.
- 45 Yat əldikilər manga zəiplixip təslim bolidu;
Anglixni bilənla ular manga itaət qilidu;

46 Yat əldikilər qüxkünlixip ketidu;
Ular öz istihkamliridin titrigən həlda qikiş ke-
lidu;

47 Pərwərdigar həyattur!

Mening Qoram Texim mubarəklənsun;
Nijatim boləjan qoram tax Huda alişdur, dəp
mədhiiylənsun!

48 U, yəni mən üqün toluq kiasas aloşuqi Təngri,
Həlkələri mənə boysunduroşuqidur;

49 U mənə düxmənlim arisidin qikəşən;
Bərək, Sən mənə mənə həşum kəşənlərdin
yukiri kətürdüŋ;

Zorawan adəmdin Sən mənə kətuldurdung.

50 Muxu səwəblik mən əllər arisida sənə
təxəkür eytimən, i Pərwərdigar;

Namingni ulošlap küyləri eytimən;■

51 U bolsa Əzi tikligən padixəşə zor
kətəkuzxlarni beşixlaydu;

Əzi məsih kəşənişə,

Yəni Dawutşə həm uning nəşligə mənşşügə
əzşerməs muşəbbətini kəşitidu.

23

Dawutning ahirki söliri

1 Təwəndikilər Dawutning ahirki söliridur: —
Yəssəning oşli Dawutning bəşariti,
Yukiri mərtiwigə kətürülgən,
Yakupning Hudasi tərəpidin məsihləngən,
İsrailning səyümlük küyqisining bəşarət söliri
mana: —

■ 22:50 Rim. 15:9

² Pärwərdigarning Rohi mən arkililik söz kildi,
Uning səzliri tilimdidur.

³ Israilning Hudasi söz kildi,
Israilning Qoram Texi manga xundak dedi: —
Kimki adəmlərnin arisida adalət bilən səltənət
kilsa,

Kimki Hudadin kərkux bilən səltənət kilsa,

⁴ U kuyax qıkkandiki tang nuridək,
Bulutsiz səhərdək bolidu,
Yaməurdin keyin asman süzük boluxi bilən,
Yumran maysilar tupraqtin qıkidu, mana u
xundak bolidu.□

⁵ Bərhək, mening öyüm Təngri aldida xundak
əməsmu?

Qünki U mən bilən mənggülük əhdə tüzdi,
Bu əhdə həmmə ixlarda mupəssəl həm
mustəhkəmdur;

Qünki mening barlıq nijatlıq ixlimni,

Həmmə intizarlıqimni,
U bərk urəuzmamdu?□

⁶ Lekin iplaslarning həmmisi tikənlərdək,
Həqkim qolida tutalmioqaqqa, qəriwetilidu.□

⁷ Ularəa qol uzatkuqi özini təmür koral wə
nəyzə sepi bilən kəralləndurmisa bolmaydu;
Ular həman turoqan yeridə otta
kəydürüwetilidu!

□ **23:4 «U kuyax qıkkandiki tang nuridək,...»** — yaki «kuyax qıkkandək, tang nuridək,...». □ **23:5 «Bərhək, mening öyüm Təngri aldida xundak əməsmu? Qünki U mən bilən... əhdə bərdi»** — baxka birhil təjimi: «Mening öyüm Təngri aldida xundak bolmisimu, lekin U mən bilən... əhdə bərdi». □ **23:6 «iplaslarning həmmisi»** — ibranıy tilida: «Belial (Xəytan)ning oqullirining həmmisi».

*Dawutning palwanliri**1Tar. 11:10-47*

8 Dawutning palwanlirining isimliri tawəndikidək hatiriləngəndur: — Tahkimonluk Yoxəb-Baxsəbət sərdarlarning bexi idi. U bir qetimlik jəngdə nəyzə oynitip, səkkiz yüz adəmni ɵltürgənidi. □

9 Keyinkisi Ahohiy Dodoning oqlı Əliazar idi; Filistiyələr yioqilip jəng qılməkqi boldi; xu waqıtta Dawut wə uningəqa həmrah bolup qıkkən üq palwan ularni jənggə qakirdi; Əliazar xu üqtin biri idi. Lekin Israillar qekindi; □

10 u kəzəqilip, taki beliki telip, kəli kiliqqa qaplixip kəloquqə Filistiyələri kirdi. U kəni Pərwərdigar Israillarni qəng nusrətkə erixtürdi. Həlk uning kəxiqə kəytkənda pəkət olja yioqix ixila kəloqanidi.

11 Wə uningdin keyinkisi Hərarlik Agiyning oqlı Xammah idi. Bir kəni Filistiyələr kəoxun bolup yioqiloqanidi; yəkin ətrapta kəyuk əskən bir kizil maxlik bar idi. Kixilər Filistilərnin aldidin kəqkənidi, □

12 Xammah bolsa kizil maxlik otturisida məzmut turup, uni kəoqdap Filistiyələri kirdi; xuning

□ **23:8 «U bir qetimlik jəngdə nəyzə oynitip, səkkiz yüz adəmni ɵltürgənidi»** — kəna kəqürülmilərnin kəpinqisidə: «Uning baxka ismi «Əznilik Adino»; qənkı u bir qetimdila səkkiz yüz adəmni ɵltürgənidi» deyilidu. Biz muxu yərdə grek tilidiki («LXX») tərjimisigə əgiximiz («1Tar.» 11:11ni kərəng). □ **23:9 «...Ahohiy Dodoning oqlı...»** — yaki «...Ahohiyning nəwrisi, Dodoning oqlı,...» □ **23:11 «Bir kəni Filistiyələr kəoxun bolup yioqiloqanidi»** — baxka birhil tərjimisi: «Bir kəni Filistiyələr Lehı (yezisi)da yioqiloqanidi».

bilən Pərwərdigar *Israillaroqa* oqayət zor nusrət ata kildi.

¹³ Orma waqtida ottuz yolbaxqi iqidin yənə üqi Adullamning oqarioqa qüxüp, Dawutning yenioqa kaldi. Filistiylərninŋ qoxuni Rəfayim wadisioqa bargah kuroqanidi;

¹⁴ u qaoqda Dawut qoroqanda idi, Filistiylərninŋ qarawulgaŋi bolsa Bəyt-Ləhəmdə idi.

¹⁵ Dawut ussap: Ah, birsi manga Bəyt-Ləhəmninŋ dərwazisining yenidiki kuduqtin su əkilip bərgən bolsa yahxi bolatti! — dewidi,

¹⁶ bu üq palwan Filistiylərninŋ ləxkərgahidin bəsüp ötüp, Bəyt-Ləhəmninŋ dərwazisining yenidiki kuduqtin su tartti wə Dawutka elip kaldi; lekin u uningdin iqkili unimidi, bəlki suni Pərwərdigarqa atap təküp:

¹⁷ — I Pərwərdigar, bundaq ix məndin neri bolsun! Bu üq adəmning öz həyatioqa təwəkkul kilip berip əkəlgən bu su ularning kənioqa ohxax əməsmu! — dedi. Xuning üqün u iqixkə unimidi. Bu üq palwan kילוqan ixlar dəl xular idi.

¹⁸ Zəruiyaning oqli Yoabning inisi Abixay bu üqining bexi idi. U üq yüz adəm bilən qarxilixip nəyzisini pikiritip ularni oltürgən. Xuning bilən u bu «üq palwan» iqidə nami qikqanidi.

¹⁹ U bu üqəylənninŋ iqidə əng hərmətliki idi, xunga ularning bexi idi; lekin u awwalki üqəyləngə yətməytti.

²⁰ Yəhoyadaning oqli Binaya Kabzəəldin bolup, bir batur palwan idi; u kəp qaltis ixlarni kילוqan. U Moabiy Ariəlning ikki oqlini oltürgən. Yənə qar yaqқан bir künü azgaloqa qüxüp, bir xirni

öltürgənidi. □

²¹ U həm küqtünggür bir misirlikni öltürgənidi. Misirlikning qolida bir nəyzə bar idi, lekin Binayaning qolida bir hasila bar idi. U misirlikning qolidin nəyzisini tartiwelip, öz nəyzisi bilən uni öltürdi.

²² Bu ixlarni Yəhoyadaning oqli Binaya kiloqan bolup, u üq palwan arisida nam qikarqanidi.

²³ U ottuz yolbaxqi iqidə hərmətlik idi. Lekin u awwalki üq palwanqa yətməytti. Dawut uni özining pasiban begi qildi.

²⁴ Ottuz yolbaxqi iqidə Yoabning inisi Asahəl, Bəyt-Ləhəmlük Dodoning oqli Əl-Hanan bar idi.

²⁵ *Buningdin baxqa:* Hərodruk Xammah, Hərodruk Elika,

²⁶ Patlilik Hələz, Təkoalik İkkəxning oqli Ira,

²⁷ Anatotluk Abiezər, Huxatlık Mibonnay,

²⁸ Ahohluk Zalmon, Nitofatlık Maharay,

²⁹ Nitofatlık Baanaḥning oqli Hələb, Binyaminlardin Gibeahlük Ribayning oqli İttay, □

³⁰ Piratonluk Binaya, Gaax wadiliridin Hıdday,

³¹ Arbatlık Abi-Albon, Barhumluk Azmawət,

³²⁻³³ Xaalbonluk Əliyahba, Yaxənnıng oqulliri, Hərarlık Xammaḥning *oqli* Yonatan, Hərarlık Xararning oqli Ahıyam, □

³⁴ Maakatıy Ahasbayning oqli Əlifələt, Gilonluk Ahıtofəlning oqli Eliyam,

□ **23:20 «U Moabiy Arielning ikki oqlini öltürgən»** — yaki «U Moabtiki ikki xirdək kixini öltürgən». □ **23:29 «Baanaḥning oqli Hələb»** — yaki «Baanaḥning oqli Hələd».

□ **23:32-33 «Hərarlık Xammaḥning oqli Yonatan»** — ibraniy tilida «oqli» degən sez tepilmaydu. Yonataning Xammaḥ (Xagi) bilən bolqan munasiwiti «1Tar.» 11:34din kərülidu.

³⁵ Karməllik Həzray, Arbilik Paaray,

³⁶ Zohađdin boloan Natanning oqli Igal, Gadlik Banni,

³⁷ Ammoniy Zələk, Bəərotluk Naħaray (u Zəruiyaning oqli Yoabning yaraql kətürgüqisi idi),

³⁸ Yitrilik Ira, Yitrilik Garəb

³⁹ wə Ĥittiy Uriya katarliklar bolup, ularning həmmisi ottuz yəttə kixi idi. □

24

Dawutning Israillarni royhətkə elix gunahı

1Tar. 21

¹ Pərwərdigarning oqəzipi Israiloqa yənə kəzoqladi. Xuning bilən U ularni jazalax üqün Dawutni kəzoqiwidi, u adəm qikirip, ularoqa: — Israillar bilən Yəhədaliklarning sanini al, dedi. □

² Padixah öz yenida turoqan koxun sərdari Yoabka: Baroqin, Dandin tartip Bəər-Xəbaotiqə Israilning həmmə kəbilirining yurtlirini kezip, həlkni sanap qikkin, mən həlkning sanini biləy, dedi.

□ **23:39 «... wə ĥittiy Uriya katarliklar bolup, ularning həmmisi ottuz yəttə kixi idi»** — bu tizimlikdə Yəhədiy əmələrdin birnəqqisi bar — məsilən Ammonluk Zələk, Ĥittiy Uriya wə Moablik Yitma bar. □ **24:1 « Huda** ularni

jazalax üqün Dawutni kəzoqiwidi, u ...: — Israillar bilən Yəhədaliklarning sanini al, dedi» — xübhisizki, Dawut əsli xu niyəttə idi. Məqsiti bəlkim öz uluqlukini kərsitix yaki xuningoqa ohxax təkəbburluk niyiti bolsa kerək. Pərwərdigar Israiloqa oqəzipini kərsitix üqün, Dawutning bu yaman ixni kəlixioqa yol kəydi.

³ Yoab padixahqa: Bu h lk hazir m yli kanqilik bolsun, P rw rdigar Hudaying ularning sanini yüz h ss  axuroqay. Buni oqjam padixah  z k zi bilən k rg y! Lekin oqjam padixah nemixka bu ixtin hux bolidikin? — dedi. □

⁴  mma Yoab bilən qoxunning baxka s rdarliri unimisimu, padixahning yarliki ular din küqlük idi; xuning bilən Yoab bilən qoxunning baxka s rdarliri Israilning h lkini sanioqili padixahning qexidin qikti.

⁵ Ular Iordan dəryasidin  t p Yaazerg  yekin Gad wadisida Aro rd , yəni xəhərning j nub t ripid  bargah tikti.

⁶ Andin ular Gileadka w  Tahtim-Hodxining yurtioqa k ldi. Andin Dan-Yaanqa kelip aylinip Zidonqa bard.

⁷ Andin ular Tur deg n qoroqanliq xəhərgə, xundakla Hiwiylar bilən Kanaaniylarning h mm  x h rlirig  k ldi; andin ular Yəhuda yurtining j nub t ripig , xu yərdiki B  r-Xeba iq  bard.

⁸ Xundak qilip ular pütkül zeminni kezip, tokquz ay yigirm  k n  tk ndin keyin, Yerusalemoqa yenip k ldi.

⁹ Yoab padixahqa həlkning sanini məlum qilip: Israilda qiliq k t r l ydiqan baturdin səkkiz yüz mingi, Y hudada b x yüz mingi bar ikən, dedi.

¹⁰ Dawut həlkning sanini aloqandin keyin, wijdani azablandi w  Pərwərdigarqa: Bu qiloinim eoqir gunah boluptu. I P rw rdigar, qulungning

□ 24:3 «Lekin oqjam padixah nemixka bu ixtin hux bolidikin?» — oqalit  ix xuki, hətta Hudadin qorkmaydiqan Yoabt k bir kixi bu ixning Hudaqa yakmaydiqanliqini bilidu.

kəbihlikini kətürüwətkəysən; qünki mən tolimu əhməkanilik kıptimən, dedi. □

¹¹ Dawut ətigəndə turəanda Pərwərdigarning sözi Dawutning aldin kərgüqisi boləqan Gad pəyoələmbərgə kelip:

¹² — «Berip Dawutka eytkin, Pərwərdigar: — Mən üq *bala-qazani* aldingəyə koyimən, ularning birini talliwələqin, mən xuni üstünggə qüxürimən, dəydu — degin» — deyildi.

¹³ Xuning bilən Gad Dawutning kəxiəyə kelip buni uningəyə dedi. U uningəyə: «Yəttə yiləiqə zeminingda aqarqilik sanga bolsunmu? Yaki düxmənliring üq ayoəiqə seni koqlap, sən ulardin kaqamsən? Wə yaki üq künigəiqə zeminingda waba tarkalsunmu? Əmdi sən obdan oylap, bir nemə degin, mən meni əwətküqigə nemə dəp jawap berəy?» — dedi.

¹⁴ Dawut Gadka: Mən tolimu tənqliktə qaldim! Səndin ətünəyki, biz Pərwərdigarning kəliəyə qüxəyli; qünki Uning rəhimdilliki zordur; insanning kəliəyə pəkət qüxüp kəlmioəaymən! — dedi.

¹⁵ Xuning bilən Pərwərdigar ətigəndin tartip bekitilgən wəqitkiqə waba qüxürdi. Dəndin tartip Bəər-Xəbaəiqə yətmix ming adəm əldi.

¹⁶ Əmdi pərixtə kəlini Yerusaleməyə uzutup xəhərnəni həlak kəlay degəndə, Pərwərdigar eoqir həkümüdin puxayman kəlip, həlkni həlak kəliwatқан Pərixtigə: Əmdi boldi

□ **24:10 «Dawut həlkning sanini aləqəndin keyin, wijdani azablandı... tolimu əhməkanilik kıptimən, dedi»** — «həlkni sanəktin ətküzüx» degən gunah toqruluk «koxumqə səz»imizdə azraq tohtilimiz.

kilojn; qolungni yiqin, — dedi. U waqitta Pərwərdigarning Pərixtsisi Yəbusiy Arawnahning hamining yeneda idi.□

17 Dawut həlkni yokitiwatkan pərixtni kərgəndə Pərwərdigarqa: Mana, gunah kilojan mən, kəbihlik kilojuqi məndurmən. Lekin bu qoylar bolsa nemə kildi? Sening qolung mening üstümgə wə atamning jəmətinin üstigə qüxsun! — dedi. □

Dawut hamanni setiwelip qurbangah quridu

18 Xu küni Gad Dawutning kəxiqə kelip uningqa: Berip Yəbusiy Arawnahning haminiqə Pərwərdigarqa atap bir qurbangah yasiqin, dedi.

19 Dawut Gadning səzi boyiqə Pərwərdigar buyruqandək kildi.

20 Arawnah qarap padixah bilən hizmətkarlarning öz tərpiqə keliwatqinini kərüp, aldiqə qikip padixahning aldida yüzini yərgə təkküzüp, təzim kildi.

21 Arawnah: Oʻojam padixah nemə ix bilən kullirining aldiqə kədilikin? — dəp soridi. Dawut: Həlkning arisida wabani tohtitix üqün, bu hamanni səndin setiwelip, bu yərdə Pərwərdigarqa bir qurbangah yasiqili kəldim, — dedi.

22 Arawnah Dawutqa: Oʻojam padixah əzliri nemini halisila xuni elip qurbanlik kilsila. Mana

□ 24:16 «Pərwərdigarning Pərixtsisi» — bu alahidə xəhs toqruluk bizning «Təbirlər»imizni kəring. □ 24:17 «Lekin bu qoylar bolsa nimə kildi?» — «bu qoylar» Hudaning həlkni kərsitidu.

bu yərdə köydürmə qurbanlik üçün kalilar bar, otun kılıxqa haman tepidioğan tirnilar bilən kalilarning boyunturuqliri bar.

²³ I padixah, buning həmmisini mənki *Arawnah*, padixahqa təqdim qılay, dedi. U yənə padixahqa: Pərwərdigar Hudaliri silini qobul qılıp xəpkət kərsətkəy, dedi.

²⁴ Padixah Arawnahqa: Yak, qandaqla bolmisun bularni səndin öz nərhidə setiwalmisam bolmaydu. Mən bədəl təliməy Pərwərdigar Hundayimoğa köydürmə qurbanliklarni hərgiz sunmaymən, — dedi. Andin Dawut haman bilən kalilarni əllik xəkəl kümüxkə setiwaldi.□

²⁵ Andin Dawut u yərdə Pərwərdigarqa bir qurbangah yasap, köydürmə qurbanliklar bilən inaklik qurbanlikliri qildi. Pərwərdigar zemin üçün qiloğan dualarni qobul qılıp, waba Israilning arisida tohtidi.

□ **24:24 «əllik xəkəl»** — bəlkim 600 gram ətrapıda idi.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5